

AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Orosházi HARANGSZÓ

XII. évfolyam 4. szám · 2005. advent–karácsony

Karácsony 2005

Ha igen, akkor miért nem?

Inkarnáció. Ebből a latin szóból keletkezett hajdan a magyar „karácsony” szó, melynek jelentése „megtestesülés”. Ezzel a szóval fejezzük ki azt a csodálatos és szívet gyógyító történetet, amelyet klasszikus tömörséggel és mély lelki, spirituális szellemességgel János evangélista így fogalmazott meg: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott” [Jn 1,14]. A latin nyelvű Bibliában ezt olvassuk: „et Verbum caro factum est et habitavit in nobis”. És az ige faktummá, azaz tényné, evilági jelenségévé lett, és közöttünk lakozott. A görög nyelvű Bibliában az ige szava a „logosz”. Mi a logosz, az ige? Amit Isten gondolt és kimondott! Különösen a „logosz” szó került bele nyelvhasználatunkba, kezdve a logikával, egészen a modern kitalációig, hogy logisztika. Innen van a logopédus, logoterápia, vagy a tudományterületet jelölő „lógia”, és még számos variáció. Isten logosza, logikája, szava testesült meg karácsonykor Jézus Krisztus történetében. A lényeg: Isten logikája, gondolata ez!

Mit gondolt Isten? Azt, hogy kinyújtja kezét az el- és megtévedett ember felé. Minden értelmes és gondolkodó (logosz, logikus, értelmes) embernek, egyénnek az életében eljön egyszer az a pillanat, amikor szembesül életének megrázó és megdöbbentő valóságával, például az ürességével, értelmetlenségével, feleslegességével, kétségbeejtő torzulásával, romjaival. Talán egy ideig élvezi is – ha egyáltalán élvezni lehet az ilyesmit – elete lehetőségeit, de egyszer csak megtorpan. Minden embernek van a lelke mélyén egy belső kérdezőérő: ez ő maga és még sem egészen ő. Mintha valaki valahonnan nem akart, nem kívánt kérdést tenne fel: hát ez az egész élet?

Érzed, hogy peregnek a percek, órák, napok, hónapok, melyek aztán évtizedek hegyeivé válnak, és már egyre többször kell kimenned a temetőbe. Na és amit összekapartál? Ja, igen, az örökösök... Akik talán már alig várják, hogy örököljenek. Vigyázz: minél jobban tagadják a kérdést, annál inkább igaz. Csak kényszermosolyt kapsz, hogy szorgosan gyűjtögetted a pénzt, földet, telket, s összeügyeskedtél valamit... és majd visznek lábbal kifelé, temető felé, és már az sem vigasztal, hogy így járnak az örökösöd, és azok örökösöd is, míg végleg el nem tűnik a neved, nevetek a süllyesztőben. Néhány kurta évtized, és a sírhelyed is eladásra kerül.

S ha még összekaparni sem sikerült semmit, mert nem olyan sokan vannak, akik luxusházuk luxusfürdőjében áztatgatják luxusreumájukat és szürcsölgethetik a luxusitalt. Nem olyan sokan vannak, akik privatizációs és telekvásárlási trükkökkel – különösebb képességek nélkül – tejből-vajból fürödhetnek, és mit sem érdekli őket, hogy hány százezer és millió embernek kell a színvonalatlan létminimum alatt kaparni élete falát, és bambán bámulni a rosszabbnál rosszabb kereskedelmi és nem kereskedelmi tévécsatornák egyre silányabb műsorait. Micsoda trükk: valakik valaha kitalálták, hogy ne legyen tévé-előfizetési díj. S íme, nagyon sokan sokkal többet fizetnek a különféle műsorcsomagokért! Ráadásul teljesen önként! Az ürességért. Ez ám a trükkje ennek a világnak!

Hát ebbe az értelmetlen, üres, pénz után lihegő, médiahazug világba akar halkán, tapintattal, kedvesen, szeretettel beleszólni az Isten! Sőt: a szívünkbe szeretne beleszólni. Az életünket szeretné

egésszé, teljessé, „egész-ségessé” tenni. Logoszt, logikát, értelmet szeretne elhozni az életünkbe. Ha majd egyszer valaki megundorodott színvonalatlan és tartalmatlan életétől, ha majd rádöbbsz, hogy az elé tálalt médiavilág rosszabb a pokolnál, és fuldoklóként kapaszkodó után kapkod, akkor esélye lehet arra, hogy a szeme megnyíljon, és Krisztusban meglátja a feléje nyújtott kezét. És esélye lehet a lelki megkapaszkodásra. Ez a karácsony. Krisztusban Isten felénk nyújtotta keze. Velünk vándorol, jön mellettünk, és hatalmas mennyei türelmével csak arra vár, hogy mikor leszünk torkig ezzel az üres, anyagias, veszekedős, ostoba, kicsinyes, hatalommániás életünkkel. Jön Ő mellettünk, s mennyei nyugalommal arra vár, hogy mikor ébred fel a vágyunk, hogy szomjazzuk és éhezünk az üdvösséget, bűneink bocsánatát, igéjét, logoszatát, logikáját, szeretetét és végül a múlhatatlan életet?

Ez a lényeg. Minden más – betlehemes – kedves játék, szívet gyönyörködtető szép és lelki játék, mert a mi Felséges Istenünk ilyen játékosan szeretné szívünket elérni karácsony idején. Mert a karácsony története az maga a történelem. Szívet, életet gyógyító történelem. Minden esztendőben itt a karácsony: veled vándorol az Isten, hogy ha egyszer végre megnyílt a szemed, akkor ne csak a halál mélységében fekete szakadékát lásd, hanem mindössze azt, hogy itt „a felkelő fény a magasságból, hogy világítsa azoknak, akik sötétségben s a halál árnyékában lakoznak, hogy ráigazítsa lábunkat a békesség útjára.” [Lk 1,78k].

RIBÁR JÁNOS
esperes

Szeretetünnep

Hihetetlenül gyorsan, szinte egymást kergette illant el a nyár és az ős. Talán mert kissé összezavarodott az időjárás, és október még hosszán hitegetett melengető sugaraival, visszalopva a nyár hangulatát. Aztán mégis beköszöntöttek a ködös, korán esteledő, hideg napok. Az első hó is leesett.

Decembert mutat a naptár, így új egyházi esztendőben, adventben járunk ismét. Eljött a karácsonyvárás ideje... advent... várakozás... karácsonyvárás...

Az utcára lépve megérint a vásári hangulat. Karácsonyvárás? Várás vagy inkább vásár? Ünnepe vagy inkább üzlet? Ragyogó fényfüzerek, színesen villódzó csillagok díszítik az utcát, hivalkodó kirakatok csábítják az arra járókat. Üvöltve harsog a „Csendes éj”! Látható és hallható reklámszövegek súlykolják a jól ismert „leckét”: a „szeretet ünnepe” közeledik! Nosza, mutassuk meg – mutassuk ki – szeretetünket most, amikor elérkezik az ideje! Hogyan és mivel mutassuk meg? Természetesen ajándékkal! Még hozzá minél nagyobb, drágábbal! Igen, drága legyen és divatos! Szép és lenyűgöző! Felülmúlhatatlan és utánozhatatlan!

Mert a szeretetet bizonyítani kell! Kis ajándék kis szeretet, nagy ajándék nagy szeretet? Árad a bűvölet, és akadnak, akik komolyan veszik. Sokan talán bele

sem gondolnak abba, hogy a szeretetet nem egy bizonyos alkalomkor, egy évben egyszer, hanem folyamatosan, naponta kell gyakorolni! Esetleg elcsodálkoznak, ha valaki feltenné a kérdést: az év többi napján törődés-e vele? Keresed-e a kedvét, érdekel-e az, hogy mivel szerezhetsz örömet neki?

Egyáltalán, mia szeretet? A Lélek gyümölcseinek egyike. Isten csodálatos ajándéka, elvont érzelmek és nagyon is reális, valóságos önátadás. Áldozat, amire mi, emberek nem is vagyunk képesek. A mi szeretetünk legfeljebb halvány árnyéka lehet Isten végtelen szeretetének!

Mégis, ezzel az „árnyékszeretettel” lehet, szabad élnünk, s éljünk is! Szó sincs arról, hogy ne ajándékozzuk meg szereteteinket, hogy ne igyekezzünk ezzel is kifejezni szeretetünket!

Ha mennyei Atyánk a lehető legnagyobb ajándékkal ajándékoz meg minket, miért ne ajándékoznánk meg mi is másokat? Tegyük ezt szívünk szerint! De legyen az ajándék jelkép, az ünnep tartozéka és ne a központja, lényege!

Az ünnep, amelyre adventben készülünk, sokkal több minden elképzelhető ajándékozási módnál, minden emberi „szeretettel”, minden evilági ismeretnél! Az ünnep, amit várunk, Isten irgalmas elhatározásának, Jézus Krisztus engedelmes,

alázatos, megváltó önfeláldozásának nyitánya. Örökkévaló szeretetének véresen komoly bizonyítéka!

Elképesztő belegondolni abba, hogy a – számunkra felfoghatatlan, de bizonyosan gyönyörű, boldog – mennyei otthon elhagyva felvállalta a földi mércével mérve is nyomorúságos embersorsot!

Istállóban megszületni! Újszülött csecsemőként jászolban feküdni! Később, ahogyan Ézsaiás próféta írja: „utált és megvetett, fájdalmak férfja, betegségek ismerője” lenni! Melyikünk vállalná? Ezt soha nem lenne szabad elfelejtenünk!

Amikor karácsonyt ünnepelünk, tudnunk kell, hogy a mesés, idillikus születés – csillagfényvel, a pásztorok és napkeleti bölcsek imádatával – valójában a Golgota első lépcsője! Hogy a Földre születés pillanatával elkezdődik egy keserves emberi sors, az átlagnál nehezebb földi élet, amely az első perctől kezdve küldetés, és egyenesen a kereszthalálhoz vezet! Erre gondoljunk az adventi várakozás napjaiban, és a karácsonyjé csendjében! Várjuk érkezését nyitott szívvel, bűnbánó alázattal! Kopogtatására tárjuk ki lelkünk ajtaját! Fogadjuk hittel, hálával, boldogan!

Istentől áldott várakozást és békességgel teljes karácsonyt kívánok mindenkinek, szeretettel!

FÜRST ENIKŐ

Az igazi karácsony

Jézus Krisztus születésnapjának megünneplése

Hagyományos értelemben karácsony első napját tekintjük „az” ünnepnek. S ennek az ünnepnek van történeti, és történetiségbe csomagolva spirituális, azaz lelki tartalma. Három jellemző ellentéppár található ebben a történetben:

1.) Sötétség–világosság: és reméljük, hogy eljön a világosság! Korunk szellemi sötétségét ismerve könnyen érthető kép, a sötétség és világosság ellentéte: vigaszunk azonban, hogy „de Krisztus pedig világosságosan megszületett”.

2.) Szomorúság–öröm: a karácsonyi történetet is áthatja a szomorúság és öröm ősi ellentéppárja: erről énekel Mária csodálatos énekében (magnificat), de ezt fejezi ki az agg Simeon is, amikor karjában tartja a kisdedit, és a még korosabb Anna, Fánuel lánya: volt szomorúság, megérkezett az öröm. Lelkünk szomorú-

ságát oszlatja karácsonykor az evangélium, az örömhír.

3.) A karácsonyi történet harmadik nagy ellentéppárja az élet terhe, és annak ténye, hogy jött valaki segíteni az élet terhének hordozását! „Velem vándorol utamon Jézus.” S az ének kedves lelki finomsággal sorolja fel, milyen áldott következményei vannak annak, ha mi Jézussal vándorolunk.

Jézus Krisztus születésnapjának igaz tartalma a történetiség bájábarejtve!

S szabadok vagyunk-e már a lelkünkben is? De ha mégsem a fényben, ha mégsem a világ világosságában élünk, annak mi lehet az oka? Ha még sincs öröm az életünkben, ki a hibás? Ha belsők még mindig rabszolga, vajon kit, mit okolhatunk? Nyilván a hitetlenségünket! Mert ez a mi bűnünk! Márpedig életünk áldatlan állapota világosan mutatja, hogy a ka-

racsony ünnepe most is, az idén is csak „adott” ünnep, jön, mint a kalendáriumi idő – ha lelki süketségünk nem változik! De a reménynek, az újjászületés reményének mégis élnie kell! S mi hirdetjük!

Újra hirdetjük hogy „egy gyermek született” nekünk – betlehem istállójában! S ez történelmi tény! Ezt igazolja a karácsony eszmeiségétől átitatott kultúra és művészettörténet. Ám mindez eltörpül a sok millió imára kulcsolt kéz mellett!

Mindezt hozta nekünk az igazi karácsony, s már csak azzal kell szembesülnünk, mi vagy ki az oka, ha mindez valakinek még sincs meg a szívében?

RJ

Karácsonyi készülődés Vancouverben

Nagyon szívesen teszek eleget a kérdésnek, s beszámolok legfrissebb kanadai tapasztalataimról, arról, hogyan is készülődnek itt az emberek a karácsony megünneplésére. Soraimat december 6-án, Mikulás napján vetem papírra, s máris arról kell írnom, hogy ennek a szokásnak – miszerint jön a Mikulás és hozza a cukorkát, csokimikulást, virgácsot – itt hírt sem hallották. Ez is más, mint ahogy a karácsony is különbözik az otthonitól.

A legszembetűnőbb az volt, hogy már október végén, november elején karácsonyi díszbe öltöztették az üzleteket, bevásárlóközpontokat. Kicsit később már az utcák is karácsonyi hangulatot árasztottak. A házakat, kerteket, erkélyeket és lakásokat már december elején-közepén feldíszítik a családok, sőt, ekkor a karácsonyfa is sok helyen készen áll már. Most pedig már rengetegen vannak az üzletekben, indul a fantasztikus méreteket öltő vásárlási láz. A televízióban nagyon sok a vásárlásra buzdító reklám, az újságok hirdetéseiről (egy átlagos, British Columbia-i, tartományi napilap kb. 92 dkg) már nem is beszélve. Adventről, a várakozásról azonban csak a keresztény templomokban hallani.

Természetes ez egy olyan országban, ahol valóban nagyon sok náció él együtt. Érdekes, hogy egyes munkahelyeken a „karácsonyi parti” kifejezést át kellett keresztelni évszázad partinak, mert különben a hindu, mohamedán és más, egyéb vallású dolgozók nem hajlandóak részt venni az alkalmon. Érdekes szokás, hogy a más kultúrájú gyerekek sem maradnak ki az ünneplésből, például a zsidó családoknál ún. hanukabokrot díszítenek fel, és az Indiából származók fényünnepe is sokszor a mi karácsonyunk idejére esik. Az Afrikából származó lakosság körében pedig december 26-ától január 1-jéig tart a betakarítási hálaünnep. A kínaiak és egyéb ázsiaiak pedig már – megfigyelésem szerint – egyre jobban integrálódnak és vesznek át az itteni kultúra szokásait. (Egyik nap éppen a liftre várva hallhattam a „Hull a pelyhes fehér hó” című éneket kínaiul. Egy kisgyerek énekelte, gondolom az óvodában vagy alsó iskolában tanulta, és mutatta be a szüleinek.) Érzékelhetően itt nem elsősorban Krisztus születéséről szól az ünnep, sokkal inkább az ajándékozásról. Az ajándékokat pedig nem az angyalok hozzák, hanem Santa Claus a messzi Északról. A rénszarvasszánon érkező Santa december 24-éről 25-ére virradó éjjelen a kéményen keresztül jut be az otthonokba, és helyezi el az ajándékokat

a fa alatt vagy a kandallópárkányra erősített kötött, nagyméretű csizmákban. December 24-e nem ünnep, az ajándékoknak 25-én, karácsony napjának reggelén örülnek gyerekek és felnőttek. Ilyenkor találkoznak a családtagok és ünnepelnek együtt. December 26-a itt és néhány más angolszász országban nem karácsony másodnapja, ahogyan például Magyarországon, hanem a „boxing-day”. Az elnevezés onnan ered, hogy régen ezen a napon adták át a dobozokba (box = doboz) csomagolt ajándékokat a rászorulóknak. Ez a nap Kanadában nem hivatalos ünnep. Ezen a napon a legnagyobb a vásárlási kedv, nagy árengedményeket kínálnak az áruházak, üzletek. Elsősorban a nem keresztény emberek vásárolnak, azok, akik nem ünnepelik a karácsonyt, de egyre elterjedtebbé válik országszerte. Amennyire rövid közvélemény-kutatási eredményeim mutatják, sajnos nagyon kevés az emberek ismerete a karácsony lényegéről. Az átlagos kanadai nem is tudja, hogy milyen szokás alapján ünnepel, miért ésmióta van feldíszített fenyőfa és ajándékozás.

A keresztény közösségek azonban méltó ünnepet rendeznek évről évre. A vancouveri magyar református gyülekezetben idén december 18-án, advent 4. vasárnapján van a gyermekek karácsonyi műsora, melyet gyülekezeti ebéd tesz még ünnepélyesebbé. Erre a közös ünnepi étkezésre előre be kell jelentkezni, s a létszámnak megfelelő számú ebédadag készül. Az alkalmon mód nyílik a beszélgetésre, jókívánások és kisebb ajándékok átadására. Ezt követi azután majd a december 25-ei úrvacsorával is megünnepeelt istentisztelet.

A Mount Zion evangélikus gyülekezetben (ide is szoktunk járni) pedig december 24-én délután 5 órakor és éjjel 11 órakor is van úrvacsorás istentisztelet, melyet másnap szintén ünnepi istentisztelet követ.

És ti hogyan készültök? – vetődhet fel az olvasóban a kérdés. Számomra ez lesz az első karácsony, amit nem Magyarországon töltök. Furcsa lesz, de igyekezni fogok idevarázsolni valamit az otthoni hangulatból is. Nem hanyagolható azonban el, hogy szeretnék az itteni szokásoknak is megfelelni. A katolikus üzletben sikerült adventi koszorút vásárolnunk, gyönyörködünk benne azóta is. A bejárati ajtóra nagy karácsonyi koszorú került. Advent 3. vasárnapján díszítjük fel az erkélyt kivilágítható girlandokkal, a napali szobát pedig fenyőgallyakkal, tobo-

zokkal és fagyönggyel. A fenyőfát is ezen a napon állítjuk fel. Ünnepelni az otthoni szokások szerint fogunk. Halászlevet – megfelelő hal hiányában – nem tudok készíteni, de beigli kerülni fog az asztalra.

Minden kedves olvasónak áldott karácsonyt kívánok!

JANKÓ KATALIN

Négy gyertya

Évekkel ezelőtt jutott el képernyőmre a négy gyertya esete. Most – gondolva az adventi koszorú négy gyertyájára is –, közreadom a történetet. A négy gyertya közül megszólalt az első:

– Én vagyok a béke, de nem keltek az embereknek, mert jobban szeretik a veszekedést, nincs miért égnem. S egy szellő máris ellobbantotta a béke gyertyáját. – Ezután a második szólt:

– Én vagyok a hit, de nem keltek az embereknek, mert ők nem hisznek semmiben, nincs miért égnem. – Ez a gyertya is kialudt. Majd a harmadik következett:

– Én vagyok a szeretet – mondta –, de az emberek nem szeretik egymást, nincs értelme égnem. – S ő is elaludt.

Ekkor belépett a szobába egy gyermek, és látva a három kialudt gyertyát, sírva fakadt, hogy égnie kellene a béke, a hit, a szeretet lángjainak. Megszólalt a negyedik gyertya:

– Én vagyok a remény, én nem alhatok ki.

S a negyedik gyertya meggyújtotta az első három gyertyát, hogy újra égjen a béke, a hit, a szeretet lángja! Nem a gyertyákról, hanem rólunk, emberekről szól a történet. Lelkünkben élő reménnyel kell gyújtogatnunk életünkben a béke, a hit, a szeretet lángjait. S így kell gyújtogatni mások szívében is ezeket a lángokat, mert nélkülük sötét, hideg, félelem, szorongás, értelmetlen élet, vakság, bénaság és egymás elgázolása van. De ha égne lelkünkben a béke, a hit, a szeretet és a remény lángja, még az életünk is egészen más lenne.

SZERKESZTŐSÉGI ÜZENET

Új lehetőségek az istentiszteleti rendben

Békés liturgiai változások

Az Evangélikus Élet hetilapunkban volt (és van is) egy állandó rovat, amelynek az a címe, hogy „Liturgikus sarok”. Istentiszteleti rendünkről esik benne szó, s arról, hogy egy változó világban javallott az istentiszteleti rend megújítása is.

Természetesen szó sincs diktatórikus változtatni akarásról, hanem elsősorban az istentiszteleti rend gazdagítási lehetősége adatott meg a számunkra.

2005 adventjének első vasárnapjára megérkezett az új Ágenda „Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyv”. Egyelőre „puha” kötésben kaptuk meg, hogy a felfedezhető nyomdai vagy stilisztikai hibákat kiszűrhessek. Végleges formában 2006 adventjére jelenik meg a kiadvány.

A teológiai tudományok egyik csodálatos területe a liturgika, s ennek is megvan a maga története. Így például érdekes, hogy az általunk megszokott és ismert (néhai D. Dr. Pröhle Károly professzorunk nevével fémjelzett) jelenlegi Ágendánkat „csak” 1963-ban vezették be.

A MEE Országos Presbitériuma 2005. május 13-án hozta meg azt a döntését, hogy 2005 első adventjétől kezdve olyan időszak indul a gyülekezetek életében, amikor kezdenek megismerkedni az új liturgiai lehetőségekkel.

A püspökeink által aláírt levélben olvashatók ezek a sorok: „Kérjük szolgatársainkat, lelkészeket, kántorokat, gyülekezeti munkatársakat, hogy szíveskedjenek a gyülekezet különböző közösségeiben (presbitérium, bibliaóra és ifjúsági óra közössége stb.) ismertetni ezt a liturgikus könyvet. A liturgikus könyv megjelenésével egyszerű tanulási folyamat kezdődhet el, amely segít istentiszteleti életünkben, evangélikus kegyességünkben.”

1.) Püspökeink kérése a szívünket veszi figyelembe, hogy ismerjük meg az új lehetőségeket.

2.) S nem elvetendő felvetés a „tanulás” lehetősége. Isten ígéjét mindig tanulnunk kell, és Isten ígéje valóságában is fontos a tartalom és a forma egészséges kapcsolata.

Az anyag öt fejezetre oszlik. A püspöki előszó után, a bevezetőt követően kezdődik az első fejezet: *Felkészülés az istentiszteletre*. Itt találjuk a szolgálattevők imádságát, a *Miatyánk*, a hitvallások és az áldásformák pontos szövegét, áttekintésre az istentiszteleti rend felépítését, majd

ennek részletes, tételről tételre haladó magyarázatát.

A második fejezetben a *vasárnap és ünnepi istentiszteletek rendjét* – a rend állandó részeit, az úgynevezett ordináriumot – találjuk. Az ímént említett általános rend itt különböző formákban jelenik meg. Ugyanaz a menete mindegyiknek: az első az énekelhető liturgikus rend, a második a leginkább közismert énekes verses rend, majd ezt követi az egyszerű forma.

A harmadik fejezetben a *vasárnap és ünnepi istentiszteletek változó részeit*, az úgynevezett propriumot találjuk. Szinte a fél kötetet kiteszi a minden egyes vasárnap anyagát közlő rész, amely a nap zsoltárát, kollektaimádságát, kegyelmi ígését, Krisztus-dicséretét, valamint az úrvacsorához szóló nagy hálaadó imádságot foglalja magába.

A negyedik fejezet tartalmazza az egyéb istentiszteleti formákat. Nem kevesebb mint tizenegy alfejezet, s ezen belül tizenegy rendkívüli istentiszteleti rend található itt. Például *Gyónó istentisztelet*, *Mindennapi közös imádságok*, *Családi istentisztelet*. Két külön forma áll egyházi iskoláink rendelkezésére a tanévkezdéssel és -zárással kapcsolatban, *Ökumenikus istentisztelet*, *Könyörgés – Luther litániája nyomán és Krisztus-dicséret*.

Az ötödik fejezet az *alkalmi istentiszteletek*. A keresztes háromféle formája köve-

ti egymást (gyülekezeti, illetve családi istentisztelet keretében, valamint a felnőtt-kereszttség alkalmával). A szintén újdonságként megjelenő *Keresztelési emlékűnnep* a hívő emberi élet egyik legnagyobb eseményére emlékeztet, annak legnagyobbnéit mélyíti el: „Meg vagyok kereszteselve.” Megújult a konfirmáció rendje, hogy fiataljaink – az ünnepélyességet megtartva – gördülékenyebben ünnepelhessek a megerősítő Isten jelenlétét.

Itt csak egy rövid bevezetésre, helyesebben figyelemfelkeltésre van mód és lehetőség. Először az elnökségeknek, majd (ahol van) a kibővített elnökségeknek, presbitériumoknak jó lélekkel meg kell tervezniük az új liturgiával való megismerkedés alkalmait, lehetőségeit. Püspökeink körlevelükben azt írják, hogy „kérjük a szükséges ismertetés, példaszerű bemutatás után tegyék megfontolás tárgyává az új liturgikus könyv rendszeres használatát.” A 2006-os esztendő – ha megérjük – tanulóesztendőnek tekinthetjük, szeretettel kérjük a gyülekezet érdeklődő, Krisztus ügyét liturgiai szinten is tanulni vágyó testvéreinket, hogy szervezünk olyan rendszeres alkalmat, ahol az „Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyv” nyújtotta istentiszteleti lehetőségekkel ismerkedünk.

RIBÁR JÁNOS

MEGHÍVÓ LELKÉSZAVATÁSRA

„Ha ti megtartjátok az én ígémet, valóban tanítványaim vagytok; megismeritek az igazságot, és az igazság megszabadít titeket.” [Jn 8,31b–32]

Isten iránti hálával és örömmel tudatom, hogy

2006. január 6-án, vízkereszt ünnepén, a pénteken 10 órakor kezdődő istentiszteleten az orosházi evangélikus templomban

Gáncs Péter, a MEE Déli Kerületének püspöke lelkésszé avat.

Az ünnepi alkalomra szeretettel és tisztelettel hívom és várom szereteteivel együtt.

NÁNAI LÁSZLÓ ENDRE

Testvéri közlemény! Szeretettel értesítjük a kedves gyülekezetet, hogy Gáncs Péter püspök úr Nánai László Endre (január 6-tól) segédlelkész testvérünket esperesi segédlelkészként állítja szolgálatba Orosházán. A segédlelkész időszak hozzátartozik az önálló gyülekezeti lelkési szolgálatra való felkészüléshez. Kérem, fogadják szeretettel ifjú munkatársunkat, akinek tehát egyik feladata, hogy az esperesi szolgálat adminisztratív részét is segítse, valamint – szolgálati távollétem alkalmával – az igei alkalmakon helyettesítsen.

RIBÁR JÁNOS esperes

Az istentiszteleti rend felépítése

Ekivonatos ismertetéssel kívánjuk a figyelmet és az érdeklődést felkelteni, s hogy legyen egy rövid rálátásunk az új lehetőségekre. Közben összevetjük azzal, amit eddig is átélt a gyülekezet az istentisztelet keretében.

Előkészítő rész

1.) Az istentisztelet három helyszíne: *oltár, szószék, ambó* (= olvasópult): mind a hárommal rendelkezünk nagyon régóta.

2.) *Harangozás, bevonulás*: a szolgálattevők, kísérők a harangozás alatt belépnek a templomba, a gyülekezet felállva és csendes imádsággal fogadja a szolgálattevőket. A bevonuló közösség az oltár előtt megáll és imádkozik, illetve a nálunk megszokott és szeretett ősi éneket imádságként énekeljük. Tetszik az ajánlat a térdepelésre, például a lelkész az alázat jeléül letérdelhet az ének-imádság alatt.

3.) *Köszöntés* (ez új): a lelkész röviden, például a heti igével köszönti a gyülekezetet, a köszöntés a hívó és fogadó szeretetet jelenti.

4.) *Gyülekezeti ének*: mint eddig, a gyülekezet dicséretet, az egyházi év jellege szerinti éneket énekel, orgonakísérettel.

5.) *Isten nevének segítségül hívása (invokáció)*: a lelkész bemegy az oltártérbe, és az ének befejezése után – mint eddig is – megkezdje az istentiszteletet „Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében.” Az „Áment” válaszként a gyülekezet mondhatja, vagy – mint eddig is – énekelheti.

6.) *Bűnvallás, feloldozás*: ez csak nekünk új, mert őskeresztyén gyakorlat, hogy az istentisztelet bűnbánattal kezdődik. Ez és a feloldozás Isten igéjének befogadására is felkészít (külön kell gyakorolni). Két része van: bűnvallás (mint eddig az úrvacsorai liturgiában, de variációkkal), és a feloldozás a Krisztustól kapott mandátum (felhatalmazás) alapján.

Bevezető rész

7.) *Bevezető (introitus) zsolttár*: olvasható is, énekelhető is (van kottája). A gyülekezetet is olvashatja, énekelheti is. A gyülekezetet az éneklésre a kántor szeretettel taníthatja. Ez előkészület kérdése. A legegyszerűbb formája az, hogy a lelkész mondja a zsolttárt, és a gyülekezet válaszolja: „Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen volt kezdetben, most és mindenkor és mindörökkön-örökké. Ámen”. Ezután a gyülekezet a liturgia szerinti énekverset éneklei.

8.) *Krisztus imádása (kyrie)*: Krisztust imádjuk ebben az ősi formában. Lehet a görög formát használni: „kyrie eleison /

kriste eleison / kyrie eleison. Meghonosított forma ez, mint az „Ámen” szó is. A legegyszerűbb, ha a lelkész mondja. Ezután következnek a liturgiai énekvers.

9.) *Dicsőítés (gloria in excelsis)*: ezt a lelkész mondhatja is, énekelheti is, sőt gyülekezettel vagy kórusal együtt is lehet.

10.) *A nap imádsága (kollekt)*: kötött formája van, a vasárnap jellegéhez és a perikóparendhez igazodva. Itt új az, hogy az imádság állandó záradékára a gyülekezet együtt felelje az „Ámen”-t.

Igei rész

11.) *Igeolvasás (lektió)*: Lektorok, azaz felolvasók az ambóhoz mennek, és két igeszakasz felolvasására kerül sor az évenként kijelölt perikóparendszer szerint. Az ígére a felolvasás után válaszol a gyülekezet. Ószövetségi ige esetében igeolvasás után a lelkész mondja, hogy „Áldjuk az Urat, mert irgalmas” és a gyülekezet válaszol: „És beszéde megmarad örökké.”. Epistolánál, azaz levélbeliszent ige esetében a lelkész mondja, hogy „Urunk, szentelj meg minket igédde!” és a gyülekezet válaszol: „A Te igéd igazság.”. Evangéliumi olvasmány után a lelkész mondja: „Ez a mai nap evangéliuma.” és a gyülekezet válaszol: „Áldunk Téged, Krisztusunk!”.

Az igeolvasást a gyülekezet most is állva hallgatja, és a második igeolvasás végén adott válaszig áll, majd ezt követően leül. A két olvasmány között lehet énekvers.

12.) *Az ünnep éneke (régén főének, graduálének)*: az ének szerepe az ige hirdetés előkészítése az egyházi esztendő jellegének hangsúlyozásáért.

13.) *Igehirdetési alapige, ige hirdetés, imádság*. Mint eddig is: apostoli köszöntés (kegyelem néktek...), a textus felolvasása, ige hirdetés, imádság, szószékről bejelentett gyülekezeti ének vagy csendes orgonajáték.

14.) *Hitvallás (credo)*: az első padok egyikében, látható helyen egy gyülekezeti tag feláll, és elkezd a hitvallást. Erre az egész gyülekezet feláll, és együtt mondják, mintegy válaszul az ígére. Ajánlasként kaptuk, hogy az apostoli hitvallás mellett illendő tanulnunk a niceai hitvallást is.

15.) *Hirdetés*: már az ambótól, vagyis a felolvasópulttól.

16.) *Gyülekezeti ének vagy énekpar*.

17.) *Általános könyörgő imádság (oratio oecumenika)*: egy szép lehetőség, hogy a lelkész, a lektorok és a gyülekezet együtt imádkozzon. A lelkész a keret-imádságot

mondja, a lektorok a kéréseket, és mindig azzal fejezik be, hogy „Jézus Krisztusért kérünk”, sa gyülekezet válasza: „Urunk, hallgass meg minket!”

Úrvacsorai rész

18.) *Úrvacsorai ének vagy énekvers*.

19.) *Az úrvacsora bevezetése*: a lelkész például ezt mondja: „Bűnbánattal lépünk Isten színe elé. Örömmel fogadtuk kegyelmét a feloldozásban. Hallottuk életet jelentő szavát.”

20.) *Nagy hálaadó imádság (praefatio)*: A gyülekezet ezután feláll (idősek vagy betegek ülve maradnak).

21.) *Szent, Szent, Szent! (sanctus)*.

22.) *A Szentlélek segítségül hívása (epiklézis)*.

23.) *Szereztetési igék*.

24.) *Emlékezzél meg, Urunk... (anamnézis)*.

25.) *Miatyánk*.

26.) *Az Úr békessége (pax)*: a gyülekezet tagjai kézfogással továbbadják vagy meghajlással jelzik. Nem kötelező, csak egy kedves lehetősége a békekötésnek.

27.) *Isten báránya (agnus Dei)*.

28.) *Krisztus testének és vérének vétele (communio)*: Nagy ünnepen, vagy amikor nagyobb a létszám az úrvacsora ünneplésekor, lehetőség vana „mozgó úrvacsorára.” Általában jó, ha máskor megtartjuk a térdelést.

29.) *Imádság (postcommunio)*.

30.) *A kiűlés*.

31.) *Áldás* (Ároni áldás, mondható is, énekelhető is).

32.) *Záróének, orgonajáték*.

Ami nagyon fontos lenne, s nekünk itt különösen is ügyelnünk kellene rá, hogy az ének után az orgonajátékot ülve hallgassuk meg, elgondolkodva az istentiszteleten történtek felett. Pár éve, amikor finn testvéreink látogattak meg bennünket, egy csütörtök esti istentisztelet után megdöbbenve nézték, hogy mi az ének után, az orgonajáték alatt felálltunk, és elkezdtük a beszélgetést és a kimenetelt. Meg kell tanulnunk, hogy az ének utáni orgonajáték alatt ülve maradjunk, s csak amikor az orgona elhallgat, állhatunk fel, és mehetünk ki, válthatunk szót egymással. Régi beidegződéseket nagyon nehéz lesz legyőzni, de képesek leszünk rá.

Ez az ismertető csak egy nagyon felhívó és általános benyomást akart elérni, alkalmakat kell majd találnunk, ahol részletesebben is tanuljuk Isten igéjét a liturgia világán keresztül.

Könyvespolc • Könyvespolc • Könyvespolc

A da Vinci-kód

Kit ne csaptak volna be már valaha? Mindig akadnak olyanok, akik úgy állítják be magukat, mintha nagy szakértők lennének egy-egy területen, és így becsapják a gyanútlan érdeklődőt, illetve vásárlót. Az ember egy kisebb anyagi vagy erkölcsi veszteséget még kiheverhet idővel, de ha valahol az ember örök sorsáról van szó, akkor nem lehetünk nagyon könnyelműek.

Manapság az éppen aktuális nagy valószínűleg a botránykönyv „A da Vinci-kód”. Ezt a regényt Dan Brown írta, de nem azzal a céllal, hogy szórakoztassa az érdeklődőket, hanem azért, hogy leleplezzon egy összeesküvést, melyet állítólag a Vatikán szervezett meg. Brown művében nem kevesebbet állít, minthogy 1700 éven keresztül az egyház hamis állításokat hirdetett Jézus személyéről. A könyv szerint Jézus csak ember volt, olyannyira, hogy nem halt meg a kereszten, és földi családot is alapított. Jézusnak felesége is volt Mária Magdaléna személyében, akitől gyermekei is születtek. Leszármazottai ma is köztünk élnek. Igazság vagy átverés?

Ahogy fentebb említettem, itt nagy kérdés merül fel, mivel ha Jézus valóban csak ember volt, akkor nem halhatott meg a bűneinkért, és mi még mindig a bűneinkben lennénk, és szemernyi reményünk sem lenne a megváltásra, az örökéletre. Ebben az esetben a kárhozzát várhatnánk rezignáltan, vagy a bűn posványában lassan süllyedve, a mámortól megrészegedve feledtethetnénk a véresen fogyó időnket.

A könyvről elmondható, hogy új állítást nem tartalmaz, lényegét tekintve egy, a nyolcvanas években íródott könyvön alapszik, amelyet Michael Baigent-Richard Leigh „Az abbé titka: szent Grál, szent vér” címen vetett papírra. Ezt a könyvet már vagy 10 év olvashattam. Akkor még mint teológiához nem értő, és Jézus Krisztust személyesen nem ismerő érdeklődőként tanulmányoztam. Így utólag be kell ismernem, hogy a könyvben leírtakat elgondolkodtatónak találtam, de valóság tartalmát igazán nem vizsgálhattam. Az igazságot azonban kerestem és meg is találtam. Mert aki őszintén keres és megalázkodik, arra rálel az élő Isten.

Nagyon sokan elolvasták Brown művét, nekik nem az tanácsolom, hogy dobják ki és felejtsek is el ezt a könyvet, hanem azt, hogy ők is nyitott szívvel kutas-

sák, hogy pontosan mi is a valóság. Az Apostolok cselekedeteiben azt láthatjuk, hogy Pál apostol megdicséri a béreaiakat, hogy kritikátlanul, kapásból nem vetették el az evangéliumot, hanem az Írások alapján (akkor az Ószövetség volt) kutattak, hogy valóban úgy van-e, ahogyan Pál azt nekik hirdette.

Nézzük meg részletesen, hogy mit állít Dan Brown! Szerinte Jézus és Magdalai Mária házasságban voltak. Erre több érve van. Legelőször is az, hogy a mai Szentírást nem szabad alapul venni, mivel ezt már Nagy Konstantin a 4. században átírta azon célból, hogy eltüntesse az erre a házasságra utaló nyomokat. Először le kell szögeznünk, hogy ez egy légből kapott állítás. Ilyet csak olyan ember tud leírni, aki nem ismeri az egyháztörténelmet, valamint a Római Birodalom történetét. Az való igaz, hogy Konstantin másoltatott Bibliákat, de ez azért történt mert előtte jó 20 évvel még üldözték a keresztyéneket, és elégettek számos Szentíráspéldányt. Ma már elmondhatjuk, hogy nagyon sok

kézirat maradt ránk az első három századból – tehát Konstantint megelőző évszázadokból –, és (apró eltérésektől eltekintve) szinte betű szerint azonosak a korábbi, és későbbi bibliai szövegek. A szerző a házasság tényét azzal a Jézus-korabeli szokással is próbálja igazolni, hogy az akkori zsidóknál ismeretlen volt a nőtlenség. Márpedig ez az állítás sem igaz, mert az egyik korabeli író, Josephus Flavius az 1. sz. végén azt írja, hogy a zsidóknak volt egy irányzata, az esszénusok, akik elkülönülve éltek a társadalomtól, és köztük nem volt ritka az egyedülálló. Pál apostol pedig azt mondja, hogy akik képesek rá, maradjanak egyedül, mert így jobban tudják az Istent szolgálni.

A könyv címét adó híres tudós és művész, Leonardo da Vinci emléke is áldozatul esik a szenzációhajhászásnak. Leonardo Utolsó vacsorájának egyik férfialakja (az egyik tanítvány) túlságosan is nőiesre sikeredett, ezért ebben is Mária Magdalénát véli felfedezni Brown. Leonardo festménye művészettörténetileg lekirályosított

hetetlen alkotás, de történetiségét tekintve eleve elhibázott. A mű alapvető hibája, hogy úgy ábrázolja a vacsora résztvevőit, mint akik ülve fogyasztják el étüket, és töltik el azokat a sorsdöntő órákat. Azt tudjuk, hogy az idő tájt az asztalok nem lábakon álltak, hanem a földön heverték, és mellettük szinte féloldalasan fekvő helyzetben elaz emberek.

A mű alapjául szolgáló eredeti francia alkotásról időközben kiderült, hogy hazugság, mivel ezt a szerzők ismerték el. Az ő könyvükben felhasználtak egy családfát, amely a Karoling-korig megy vissza. Az eredeti hamisítója elismerte a csalást, amikor kiderült, hogy felhasználják abban a műben, ahol Jézus istenségét tagadják. Az eredeti hamisító elismerte vétékét, állítván, hogy ő csak a királyi származását és a francia trón iránti igényét akarta megerősíteni a hamis családfával. De az a hazugság, amely végül is kikeveredett ebből, már neki is sok volt.

Végezetül azt tanácsolom a ma már egyre csökkenő olvasók táborának, hogy a mű után olvassák el a róla készült cefolatokat is (ha idejük engedi).

Itt ajánlom figyelmébe mindenkinek a műről megjelent Ethos (keresztyén magazin 2005/4. sz.) cikket. Mindenek előtt ajánlom olvasásra Isten élő és ható beszédét, amelyet nyitott szemmel és alázatos szívvel kell olvasni, és így benne megtaláljuk a választ minden igazán gyöttrő kérdésünkre.

LACZKI JÁNOS

Arcképek Gáboros múltjából

Korántsem előzmény nélküli munkát kínálunk az olvasónak. Koszorús Oszkárnak 1994-ben jelent meg Oroszáza jelesei című könyve. Évek teltek el, mire elindult a *Gáborosi Füzetek* kiadása, amely az *Oroszáza jelesei*hez hasonló jellegű helytörténeti és életrajzi sorozattá nőtte ki magát.

A sorban a hatodik kötet megírására Koszorús Oszkárt kérték fel. A felkérésre, ahogy a szerző a kötet bevezetőjében írja: *nem volt könnyű igent mondani*. A miert, az általa jegyzett adatgazdag, enciklopédikus tartalmú bevezető is sejtetni enged. Gáboroson mára már hagyománya lett ezeknek az egymást követő biográfiai kiadványoknak.

Mivel a maga adottságai között senki sem tekintheti át egy település történetét,

Könyvespolc • Könyvespolc • Könyvespolc

☞ ezért csak a szerző a megmondhatója, hány esztendőnyi gyűjtő-, illetve kutatómunka árán sikerült neki egy-egy életút helyi, hazai és külföldi vonatkozásait feltárni. Koszorús Oszkár jelen munkáján érződik az átgondoltabb gyűjtés eredménye, s a történelmi időszakokat követő átmenetek bonyodalmaira is kitekintő figyelem.

Ennek köszönhető, hogy a gádorosi arcképcsarnokban harminc olyan eseményesen ábrázolt, lezárult életpályáról olvashatunk, melyek nem csupán egy léthelyzet dokumentumait tárják az olvasó elé, hanem az értékélményeket is magukba foglaló történelmi hátteret is bemutatják.

A helyi nobilitásokról szóló munka jól érzékelteti, hogy a község története mindenkor meghatározza a kötet szereplőinek körét is. Történelem és emlékezet is egyben ez az életrajzi gyűjtemény. Mivel kiválóságokról van szó, nincs okom bárkit is kiemelni soraikból, de említésre méltó ténynek tartható, hogy a 30 személyiségből mindössze hatan voltak Gádoros (Bánfalva) szülöttei.

A szerző tolla nyomán viszont egyértelművé válik, hogy a kötet szereplői bárhol születtek is (néhányuk éppen Orosházán), a település ágról szakadt szegénysége ellenére (vagy éppen ezért) saját szerepkörükben munkálkodva mindannyian a falu mindeneseivé válnak. Egyes életrajzokban különös összetettségre, illetve együttállásra is rávilágít a szerző, melyet a különböző korok sorscsapásai tesznek indokolttá.

Az életrajzok szereplői közül – a viharos 20. századi változások idején – többen az élet árnyékos oldalára kerültek, de a szerző okos felismeréssel és adatfeltárással, esetükben is megtalálta hiteles egyéni arcukat, s ezzel kiléptette őket elé, a

fényre. Mi, olvasók, legfeljebb csak a dilemmát érezhetjük ki ezekből az élethelyzetekből: *elmenni kevés, helyben maradni sok. (S nem minden esetben volt önkéntes a távozás!)*

A földrajzi közelség feltétlenül szerepet játszik abban, hogy az életrajzokban számos orosházi kötődés kerül felszínre. Ennél is többet jelent számunkra ezeknek a szálaknak az izgalmas sokfélesége, melyek az emberi élet valamennyi jelentős állomását érintik. (Például *Okályi Adolf és Russ Zoltán evangélikus lelkészek Gádorosra való távozásuk előtt évekig Orosházán voltak segédlelkészek.*) Az orosházi városi könyvtár pedig néhány éve Justh Zsigmond nevét viseli.

Az *Arcképek Gádoros múltjából* című kötet megírása, az idő és hely kíváncsai szerinti kutatást és cselekvést követelt szerzőjétől. Koszorús Oszkár e vállalt feladatát hozzáértéssel oldotta meg, újabb írásaival emlékezni segít bennünket, olvasóit, a múltra. Változás az Orosháza jeleseihez képest, hogy a Gádorosi Füzetekben szereplő életrajzok ezúttal nem születési, hanem abécérendben kerültek be. Ezzel a személyre szólóan áttekinthetőbb szerkesztésű és igényesen megírt könyv a helytörténeti gyűjtemények emiatt részeként tartható számon.

Soraimat méltán zárhatom az egyik életrajzból kölcsönzött (1880-ból való) idézettel, Koszorús Oszkár könyve: *„elég-gé érdemes munka a maga nemében.”*

VERASZTÓ ANTAL

A Gádorosi Füzetek 6. kötetét 2005 szeptemberében adta kezünkbe a kiadó. Sorozatszerkesztő: dr. Bárány Ferenc és Pongó Bertalan

Emlékkönyv

Néhány héttel ezelőtt Budapesten, a Fészek klubban Jókai Anna író nő mutatta be azt a frissen megjelent kötetet, amelyet Radics Éva – a Grazi Zeneművészeti Egyetem docense, Szokolay Sándor egykori tanítványa – a zeneszerző 75. születésnapjára állított össze.

Elismeréssel állapította meg, hogy a könyvet a szerző-szerkesztő alapos munkával, műgonddal, nagyszerűen készítette el.

Az első rész gyönyörűen összefoglalt életrajz. Áttekinti a zeneművészetének, tanulmányainak, zenepedagógusi, zeneszerzői pályafutásának minden jelentős mérföldkövét. A függelékben műveinek jegyzékét is közli.

Ahogy az ünnepelt köszönő szavaiban elmondta, tulajdonképpen elvégezte helyette az életműösszegzésének feladatát.

A kötet további részét írások – levelek, visszaemlékezések – teszik ki, amelyeket Radics Éva több mint egy év alatt gyűjtött össze azokról, akiket felkért a közreműködésre.

Százan írtak, közismert nagyságoktól a hétköznapi kisemberekig. Száz egyéniség, százféle megnyilvánulás. Egyben mégis közösek. Soraikkal, gondolataikkal mindannyian tiszteletüket, nagyrabecsülésüket, szeretetüket és jókívánásukat fejezték ki az ünnepelt születésnapja alkalmából.

Szokolay Sándor a mainál nehezebb időkben is nyíltan vállalta, hangoztatta evangélikus hitét.

Hitbeli szülőhelyének Orosházát vallja. Innen is kívánjuk neki: kísérje életét Isten áldása!

FÜRST ENIKŐ

Kedves Gyerekek! Kedves Szülők!

Idén is szeretnénk együtt megünnepelni az Úr Jézus születésnapját, amelyre a szokott napon és órában fog sor kerülni. Így hívunk most Benneteket nagy szeretettel

december 24-én, 15 órai kezdettel az evangélikus templomban tartandó gyermekek karácsonyára.

Az ünnepségen együtt elevenítjük fel Jézus születésének történetét. Ebben az evangélikus iskola elsősei és másodikosai is segítségünkre lesznek. Természetesen kedves karácsonyi dalaink is el fognak hangozni kicsit rendhagyó formában. A gyertya és a csillagszóró fénye még hangulatosabbá fogja tenni az alkalmat. Mindezeket túl természetesen ajándékok is várnak majd Rátok. Szeretettel várunk mindenkit!

SÁMUEL CSOPORT

Ki lehet presbiter?

Avagy hogyan kell forgolódni az Isten házában?

És ő „adott” némelyeket apostolokul, másokat prófétákul, ismét másokat evangélistákul, vagy pásztorokul és tanítókul, hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, a Krisztus testének építésére! [Ef 4,11–12]

Evangélikus Egyházunk a tradíció szerint meghatározott, a MEE Zsinata által megerősített hivatalos törvénye szerint a presbiteri megbízás hat esztendőre szól. A millenniumi esztendőben, 2000-ben, iktattuk be Orosházán, az Evangélikus Egyházköztségben a presbiteriumot és az időnként a gyülekezeti közgyűlést helyettesítő képviselő-testületet. Tehát 2006 tavaszán lejár ezek mandátuma, ami azt jelenti, hogy minden anya- és leánygyülekezetben presbiter-választást kell tartanunk.

Újra kell tanulni a keresztyén demokráciát

Igen, méghozzá a gyülekezeteken belül is, mert annak tagságától függ azoknak a személye, akik majd a gyülekezet vezetőségébe bekerülhetnek. Mindenki felelőssége, sőt Isten színe előtti felelőssége, hogy gyülekezetének kik lesznek a vezetői. Mert ez nem pusztán egyházi kérdés, hanem szigorúan bibliai, igei kérdés! S természetesen imádság kérdése is, hogy Isten mutassa meg, kik legyenek a vezetőink. Kettős értelemben is: Isten mutassa meg azoknak is, akiket erre a tisztségre szán, hogy engedelmeskedjenek az elhívásnak, és Isten mutassa meg a hitben, igehallgatásban, imádságban élő gyülekezeti tagoknak is, hogy Isten kiket szán erre a tisztségre.

Isten óvjon minket, az egész gyülekezetet attól, hogy bárkiben szereplési, fő helyen ülés utáni vágy domináljon, s ezért törekedjen bármilyen tisztségre. Is-

ten óvjon minket, az egész gyülekezetet is attól, hogy akit viszont Ő meg akar bízni ezzel a feladattal, az kényelmességből ne fogadja el ezt a tisztséget.

Nagyon könnyű különbséget tenni a szereplési vágy, a fő helyen ülés és a szolgáló akarás között. „Mert a nekünk adatott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak, eszerint szolgálunk is: ha prófétálás adatott, akkor a hit szabálya szerint prófétáljunk, ha valamilyen más szolgálat adatott, akkor abban a szolgálatban munkálkodjunk: a tanító a tanításban, a buzdító a buzdításban, az adakozó szerénységben, az előljáró igyekezettel, a könyörülő pedig jókedvvel. A szeretet ne legyen képmutató. Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz, a testvérszeretemben legyetek egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők, a szolgálatkésztségben fáradhatatlanok, a lélekben buzgók: az Úrnak szolgáljatok.” [Rm 12,6]

Első lépések a népegyháztól a hitvalló egyház felé

A népegyház csak tömegegyház, azaz mennyiségi kérdés. A hitvalló egyház missziói egyház, azaz minőségi kérdés.

Számos teológiai munka, írás, tanulmány állapítja meg, hogy az elmúlt évtizedekben – nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában – lejárt a népegyház, tömegegyház időszaka. Helyette a hitvalló, a Krisztus evangéliumát élő hittel, bizonyágtétellel képviselő gyülekezetekre van szükség. S ez a tény jelentős mértékben befolyásolja a presbiteri, a gyülekezeti tisztségviselők választásának tényét is.

Ez azt jelenti, hogy hitét valóban gyakorló, azaz igét hallgató, ismerő, lelkében forgató emberekre van szükség ahhoz, hogy bárki teljesíteni tudja a gyülekezeti szolgálatot. Tehát a presbiteri, gyülekezetvezetői szolgálat mögött Isten akarata van! Ugyanakkor ennek a gyakorlati

megvalósulása az igét hallgató gyülekezet tagjaira van bízva.

Hogyan kell forgolódni az Isten házában?

Az 1Tim 3,14–15-ben olvashatjuk: „Ezeket pedig abban a reményben írom neked [bár odakészül az apostol], hogy ezekből tudd meg, hogyan kell forgolódni az Isten házában, amely az élő Isten egyháza, az igazság oszlopa és erős alapja.”

Igaz, hogy azt olvassuk az 1Tim 3,2kk-ban, hogy „a püspökökről”, de ez nem a mai értelemben vett püspököket jelenti, hanem a gyülekezet vezetőit, és éppen ezért, akik igazak itt a gyülekezet vezetőivel kapcsolatban, igazak a presbiteri szolgálattal kapcsolatban is.

Lássuk, milyen kívánalmak vannak az igében? Ezt a felsorolást találjuk: *Feddhetetlen, egyfeleségű, megfontolt, józan, tisztességes, vendégszerető, tanításra alkalmas, nem részeges, nem kötekedő, hanem megértő, viszálykodást kerülő, nem pénzsóvár, aki a maga háza-népét jól vezeti, gyermekeit engedelmisségben és tisztességben neveli, ne újonnan megtért legyen, nehogy felfuvalkodott legyen, és a kívülállóknak is legyen róla jó véleménye.* Ezeket nagyon meg kell szívlelni!

Újra érdemes elgondolkodni azon: jó-e az a gyakorlat, amit az egyház átvész a világtól, s amit a világi rendszer (képviselői) demokráciának nevez, azaz a képviselő azokat képviseli, akik megválasztják. Viszont az egyházban, a presbiternek nem azokat kell képviselnie, akik megválasztják, hanem azt kell tudnia, hogy a maga helyén valóban a Krisztus szolgálja, azaz:

1.) Építi a Krisztus testét.

2.) Tudja, hogyan kell forgolódni Isten házában.

Imádságban gondolunk azokra, akiket majd Isten Lelke a maga módszerével kijelöl erre a szolgálatra. Két dolog fontos befejezésül:

1.) Senki ne mondjon nemet arra, ha valakin keresztül Isten szolgálatra hívja.

2.) Senki ne akarjon hivalkodásból gyülekezeti szolgálatot, mindkettő bűnnek számít.

Egészen pontosan és konkrétan: tisztségviselői, presbiteri, képviselő-testületi szolgálatot valóban olyan testvéreinknek kellene vállalniuk, akik Krisztus ügyét szívükben hordozzák. Ez jelenti a gyülekezeti alkalmak rendszeres látogatását, és nemcsak az alkalmankénti vagy nagyünnepi felbukkanást. Jelenti továbbá az ige hallgatását, meghallgatását, megszívlelését, és a rendezett életet. S természetesen az egyházköztség anyagi teherhordozásából is kiveszi a részét Isten színe előtti becsülettel. Mert csak így tehetjük meg az első és döntő lépéseket a népegyháztól a hitvalló egyház felé!

RIBÁR JÁNOS

40 éve halt meg Albert Schweitzer

„Emberek halászává tesznek benneteket.”

Mintha az eljövendő századok számára mondaná: arra ügyeljétek, hogy egyetlen ember se vesszen el számomra. Keressétek meg őket, ahogy azt én kerestem, találjátok rá, ahol már nem lelik őket szennyben, gyalázatban, s álljatok melléje, támogassátok, míg újra emberré nem válik.

[Albert Schweitzer]

Választások

Nem, nem politizálok. Csak arról van szó, hogy egyházunk törvényeinek értelmében 2006-ban választásokra kerül sor a Magyarországi Evangélikus Egyház valamennyi szintjén, kezdve a gyülekezetektől, egészen az országos egyházig bezárulóan.

Ez minket, orosházi evangélikusokat elsősorban a következőkben érint. Választanunk kell presbitériumot, képviselő-testületet (bár ez utóbbi nem kötelező), és tisztségviselőket (felügyelőt, gondnokot stb.). Ezekre a feladatokra olyan embereket keresünk, akik a gyülekezet életében részt vesznek, és közösségünk feladataiból kiveszik a részüket (ez jelent anyagi teherhordozást és életvitelbeli elkötelezettséget egyaránt).

A tisztségeket betöltők személyére ajánlásokat várunk a jelölőbizottság tagjaiként (Füster Enikő, Jantos Istvánné, Révész Józsefné, Koszorús Oszkár, Nagy Er-

vin). A jelöltek személyét megvizsgáljuk aszerint, hogy a feltételeknek megfelelnek-e. Ezt követően mindenkit megkérde- sünk, hogy adott esetben vállalná-e a tisztséget, és így alakul majd ki azok köre, akikből választanunk kell a jövő év elején.

Még néhány gondolat azokhoz, akik úgy érzik, szívesen vállalnának presbitéri, vagy képviselői feladatot. Az eddigieknél kisebb létszámú presbitériumot szeretnénk alakítani. Ez magával hozná azt, hogy könnyebben mozgatható, gyakrabban összehívható közösség lenne. A presbitérium feladataként látnám azt, hogy ne csak a gyülekezet anyagi feltételeiről és ilyen természetű gondjairól cse- réljen eszmét és döntson, hanem az eddigiekhez képest sokkal többet beszélges- sünk lelki vonatkozású kérdésekről, a gyülekezet lelki épüléséről. Ebben a feladatban a leendő presbiterek részéről épí-

tő gondolatokat, kreativitást, vállalkozó kedvet, ötleteket várok.

Az eddigiekhez képest a képviselő- testületet is máshogyan képzelem el. Ne egyszerűen ötven-hatvan ember legyen együtt, hanem konkrétan olyan szemé- lyek, akik valóban reprezentatív módon jelenítik meg a gyülekezetet. Akik képviselik a gyülekezet kor szerinti és más csoportjait, rétegeit, intézményeit, és akik kapcsolatot is tartanak a gyülekezet egé- sze, valamint annak vezetése között.

Köszönettel gondolunk azoknak a munkájára, szolgálatára, akik a most vé- get érő hatéves ciklusban vállaltak gyüle- kezeti tisztséget. A Szentlélek Isten aján- dékozzon meg minket bölcsességgel, bá- torsággal, amikor választunk, és amikor feladatot vállalunk az Úr országának épí- tésében.

NAGY ERVIN
igazgató lelkész

Szép Hajnalcsillag...

A fenti szavakkal kezdődő adventi énekünk naponta hangzik fel a gyer- mekek mozdulatokkal kísért kedves éne- keként.

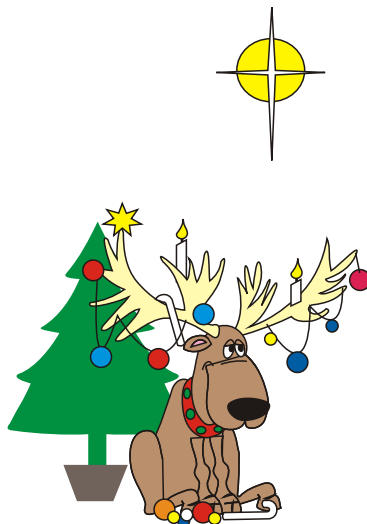
Felnőttek és gyermekek együtt várjuk az Úr Jézus eljövételét. Ezekben a hetek- ben közösen éljük át az ünnepi készülő- dés minden fázisát.

A gyermekeket életkoruk szintjén is- mertetjük meg a közelgő ünnep valódi tartalmával. Sokat beszélgetünk arról, mit is jelent nekünk Jézus születésének ünnepe. A bibliai történetek felidézésé- vel, a közös adventi gyertyagyújtással, a karácsonyi énekek, versek mondogatásá- val ölel körül bennünket az ünnepi han- gulat.

Mindannyian szívesen idézzük fel gyermekkorunk karácsonyait, melyek egy életre meghatározták számunkra az ünnep lényegét. Az elkövetkező hetek- ben szeretnénk egy-egy nagymama, nagypapa élményeit közösen meghall- gatni a régi karácsonyokról. Ez azért len- ne fontos, mert jól tudjuk, hogy a gyer- mekek elsősorban az őket nevelő, körülvevő felnőttektől tanulják meg az egyes ünne- pekhez kapcsolódó viselkedésmintákat, szokásokat. Tőlünk tanulják meg a ke- resztyén életmintákat; a közös imádsá- goknak, ezért a közös gyertyagyújtásnak, éneklésnek is meghatározó szerepe van a gyermekek későbbi életére. Tehát tőlünk

tanulják meg, hogyan éljük meg hitünket a keresztyénség egyik legnagyobb ünne- pén.

Mivel az óvodás gyermek elsősorban az érzelmein keresztül szerez élettapas- talatokat, ezért óriási jelentősége van an- nak, hogy óvodánkban és otthon, a szülői házban hogyan is készülünk karácsony ünnepére. Tőlünk, felnőttektől tanulja meg a gyermek, mit is jelent nekünk, hogy az adventi időszak nem csak izgal- mas várakozással teli, hanem egyben ön- vizsgálatra, bűnbánatra is hív mindany- nyiunkat.

Életmintát adunk gyermekeinknek ar- ról, hogyan éljük át az ünnephez kapcs- olódó készülődést. Tőlünk tanulják meg azt is, hogy a számunkra igazán fontos dolgokat egy olyan közösségben jó meg- élni, ahol számon tartjuk egymást, ahol gyermekek, felnőttek egyaránt fontos az, hogy szeretetben élhet, ahol az ajándé- kot nem csak várjuk, hanem az is örömet okoz, ha mi adhatunk.

A gyermekek ebben az életkorban egész további életükre vonatkozóan sze- reznek élményeket, tapasztalatokat, in- formációkat. Ha látják és megélik, hogy nemcsak külsőségekben, hanem lélekben is készülünk az ünnepre, hiteles lesz szá- munkra az ünnepi készülődés, hiszen nem a vásárlás ideges feszültsége lesz a lé- nyeg, hanem a lélekben való készülődés.

Kolléganőimmel együtt szeretnénk se- gíteni a családokat, a hozzánk járó gyer- mekeket abban, hogy olyan adventjük és karácsonyuk legyen, amelyben összeköt bennünket az Úr Jézushoz tartozás belső öröme. Így fogják megélni, megérteni a gyermekek, hogy mit is jelent számunkra ez az ünnep. A következő igével kívá- nunk áldott ünnepeket minden Kedves Testvérünknek: „*Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas...*” [Zak 9,9]

RÉVÉSNÉ TÓTH ERZSÉBET
óvodavezető

Rédei Károly evangélikus lelkésről

Orosházáról indult, Nagykárolyban tért örök nyugalomra

Olvasóink közül bizonyára többen feltűnt, hogy az általános lexikonok város- és községtörténeti ismertetéseinel, újabban az útikönyvekben is mindig közlésezik, kik a település jeles szülöttei. A kisebb-nagyobb helyi közösségek pedig büszkeséggel gondolnak a közülük indult, szélesebb körben ismertté vált kiválóságokra, számon tartják személyüket, ápolják emléküket, nevük bekerül az adott település szellemi kultúrájába.

Az utóbbi két évtizedben nálunk is gyakran láttak napvilágot a helyi evangélikusság történetével foglalkozó írások, így újságunkban, az 1994-ben elindított Orosházi Harangszóban is. Ez ideig azonban nem készült el még olyan összeállítás, amely kísérletet tett volna az Orosházán született lelkészek munkásságának feltárására.

A várostörténet és az egyház ügyeiben jártasabbak természetesen ismerik a kiemelkedő életpályát befutott Székács József püspököt, illetve Veres József nevét, aki szülőhelyén évtizedekig volt esperes és országgyűlési képviselő. Itt-ott szót ejtettünk már a saját falujában, övéi között maradt Ágoston Istvánról, Harsányi Sándorról, aztán a szentetornyai Bakay Péterről, a Máramarosszigetre került Harsányi Istvánról, a pozsonyi teológiai akadémia tanárává emelkedett Pukánszky Béláról.

Az emlékezetükben kutató idősebbek még ismerték a csorvási pappá lett Tátrai Károlyt, a múlt évben, 90 éves korában, elhunyt, sokáig Sárszentlőrincen szolgáló Csepregi Bélát. Hosszabb lelkési pályára áll Brebovszky Gyula, Bolla Árpád, Madarász István vagy a Svájcban élő Gabányi Géza mögött. Teljesen biztos, hogy nem tudunk mindenkiről, talán nem is jutott eszünkbe mindenki. Régen hiányzik már egy evangélikus lexikon. Örömmel szolgál, hogy a fiatalabb lelkészek és a teológusok között is akadnak néhányan városunk szülöttei közül.

A főcímben már szerepel az Orosházán született Rédei Károly neve, aki országosan ismert egyházi író lett, legalább harminc önálló kötete, kisebb-nagyobb füzetek, könyvek látott napvilágot az évtizedek folyamán.

Apja, a kőszegi születésű Ritter János – a soproni tanítóképző elvégzése után – 1865-ben jött ide evangélikus tanítónak. Régi feljegyzések szerint 140-160 gyermeket oktatott és nevelt egy tanteremben,

létrehozta az Orosházi Dalegyletet, ő volt az 1884-ben alapított orosházi iparostanonc-iskola legelső igazgatója. 1870-ben Orosházán feleségül vette egy tekintélyes család, Tomcsányi József és Folkusházy Erzsébet 17 éves lányát, Idát. Hat gyermekük született, közülük felnőtt kort ért meg: János (1871), Károly (1872), Sándor (1878) és Béla (1880).

Mi most a lelkésszé vált Károlyról szövelünk, aki 1872. november 1-jén született Orosházán. Elemi iskoláit is itt kezdte el, apja azonban széles látókörű embert kívánt nevelni belőle, hamarosan Kőszegre küldte tanulni. A középiskolás osztályokat – bizonyára a további tapasztalatszerzés jegyében – Pozsonyban, Békéscsabán, Újverbászon és Szarvasan végezte el.

1891-ben visszatért Pozsonyba, s beiratkozott a teológiára. A négy évfolyamos akadémia első három esztendejében elsajátította az elméleti tudományokat, a negyedik évben pedig elsősorban a gyakorlati teológiai stúdiumok kerültek előtérbe. Az akadémia igazgatója a még ott oktató idős tudós, Csecsetka Sámuel után Schneller István lett. Ritter Károlyt tanította még az orosházi Pukánszky Béla, az ószövetségi tanszék rendes tanára és a tiszaföldvári dr. Masznyik Endre, aki az 1895-ös esztendő elejétől az akadémia új igazgatója.

Feltételezhető, hogy Ritter Károly első állomáshelye nem véletlenül lett Tiszaföldvár. A frissen végzett, jó képességű ifjút maga az akadémia igazgatója ajánlhatta édesapjának, Masznyik Jánosnak, aki mellett elfoglalta segédlelkési állását.

Időközben az Orosházával szomszédos Pusztaföldváron anyaegyházzá szerveződtek az evangélikusok és meghívták első parókus lelkészüknek Ritter Károlyt, akit 1896. március 1-jén iktatott be Veres József esperes. Ezután magyarosította a nevét Rédeire, de nemcsak ő, hanem éppen nyugdíjba vonuló édesapja és testvérei is. Földváron jó segítőkre akadt Bolla Mihály, majd Sulyok Ede felügyelőknél, Keller József igazgató-tanítóban és másokban. Vezette a lelkési hivatalt, igyekezett lelkiismeretesen ellátni minden szolgálatát, örködött egyházközsége tagjainak hűhúsége és erkölcsi tisztasága felé. Látogatta a híveket, hogy még jobban megszilárdítsa az egyházhoz fűződő kapcsolatukat. Felügyelt az iskolára, különösen a vallásoktatásra, hogy a gyermekek az evangélikus egyház élő tagjai-

vá fejlődjenek. A gyülekezet szépen gyarapodott, 1905-ben már templomépítését határozták el. A pusztaföldvári születésű Balla Mihály, a Földművelésügyi Minisztérium műszaki osztályvezetője bemutatta a terveket, segítyt ígért.

Ebben az időben kezdődött egyházi írói pályája. 1905-ben négy kisebb-nagyobb füzetét adta ki. Orosházán jelent meg a *Hasonlatok a kátéhez* című, amely segédkönyv volt a népiskolák tanulóinak és a konfirmandusoknak. Ugyanakkor került ki a nyomdából a *Pál apostolnak Filemonhoz írott levele, Szent János evangélista élete*, majd egy Nagyszénáson elmondott prédikációja, *A magvetőről szóló példázat* egy székszárdi nyomdában készült.

Az *Evangélikus Egyház és Iskola* című lap az első hittankönyvéről azt írta: „Igen ajánlható munka, melyet lelkésztestvéreink, vallásánáraink és vallásantitással foglalkozó tanítóink bizonyára eredményesen használhatnak a különféle iskolákban”. Az elismerés bizonyára lendületet adott neki, mert 1907-ben négy újabb könyvét jelentette meg Orosházán. *Bibliai történetek, Bibliaismeretetés, A keresztényen anyaszentegyház története* című tankönyveit, illetve egy csinos kis kiadványát, a G. Szabó-nyomda adta ki *Az apostoli hitvallás* címmel, amelyet a német teológus, Harms után magyaráz, 179 oldalon.

Itthon is értékelték tankönyvírói munkásságát, mert a Szarvasi Lapok egyik 1908-as számában írja, hogy a sarvasi tanítóegyesületben Molnár János ismertette Rédei Károly megjelent munkáit. A továbbiakban önálló füzetekben megjelentette adventi, böjti, húsvéti és egyéb alkalmon elmondott prédikációit is. Kezdet híre és neve lenni egyházi körökben.

Az Orosházi Újság 1908-ban nem kis büszkeséggel írta: „*Rédei Károlyt, Pusztaföldvár evangélikus lelkészét, községünk szülöttét újabb kitiintetés érte. A Budapesten tartott egyetemes gyűlés tanügyi bizottsága az elemi és polgári iskolák számára írt »A keresztényen anyaszentegyház története« című művét, tankönyvül, leendő használatra, első helyen engedélyezte és ajánlotta*”.

Évek teltek el, s a pusztaföldvári templom építése nem haladt. Valószínűleg más nehézségei is akadtak a helyi gyülekezetben, mert 1908 őszén már megkezdte az elszakadó mozdulatokat. Ezt olvashatjuk: „*Rédei Károly, a pusztaföldváriak jeles tehetséggel, egyházi író lelkésze próbaszónoklatot tartott Vásárhelyen*”. Ide ugyan nem őt, hanem Plavetz Gyulát választot-

ták meg, de Rédei 1910. február 20-án lemondott állásáról és eltávozott Pusztaföldvarról. Utóda 1911-től Honéczy Pál lett, s a földvári templomot végül 1913. november 30-án szentelték fel.

1910 szeptemberétől Rédei már Nagykároly beiktatott lelkésze és a főgimnázium vallásánára. A Bányai egyházkerületből átkerült a Tiszai egyházkerületbe, a Tiszavidéki egyházmegyébe. Egyébtéren is hatalmas változásokat kellett megélnie. Míg 1910-ben Pusztaföldváron 1845 evangélikus élt, Nagykárolyban csak 230. A kisváros 16 ezer lakosából közel 10 ezer római és görög katolikus, 3500 református és 2500 izraelita volt. A Károlyiak ősi fészkeben az evangélikusság erős kisebbségben volt, templomukat 1815 és 1823 között hozták létre. A város közepén áll a Mátyás király idejében épített Károlyi-vár, melyet a környékünkön is ismert gróf Károlyi István 1894-ben lovagvárrá alakított.

Nagykároly anyaegyházához hatalmas szórvány tartozott, így például Bihar vármegyéből Érmihályfalva, Szatmár vármegyéből Királydaráóc, Penészlek, Szilágy vármegyéből Érmindszent, Szilágyosmlyó, Zilah, Zsibó stb.

Rédei Károly ebben az élelénk szellemiségű városban folytatta lelkészi és főgimnáziumi hitoktatói munkáját. Hirdette Isten ígését, végezte a keresztség szentségének és az Úr szent vacsorájának kiszolgáltatását, figyelt az istentisztelet méltó lefolyására. Ügyelt a felszólalók konfirmáció előtti oktatására, s magára a konfirmációra is. Megekkente az ifjú párokat, eltemette a halottakat és vezette az anyakönyveket.

Már 1910 karácsonyán elindította a *Nagykároly és Érmellék* című politikai lapot, amely a korabeli Orosházi Újság szerint „igen élénk és változatos tartalommal jelent meg”.

Szomorúan kezdődött Rédei számára az 1911-es esztendő: Orosházán meghalt édesapja, Rédei (Ritter) János, az evangélikus egyház nyugalmazott tanítója. (Egyháztörténeti emlékparkunkban 2004-ben örökítettük meg nevét.)

Bekapcsolódott a budapesti székelyű Luther Társaságba, melynek egyházi elnöke Scholtz Gusztáv püspök, alelnöke az orosházi Veres József esperes volt. Az irodalmi szakbizottságnak teológia-tudományi, tankönyvi és népies irodalmi albizottsága működött. Itt munkálkodott Rédei Károly Szeberényi Lajos, Torkos László, Sántha Károly, Kapy Béla és még néhány kitűnő egyházi író társaságában. Folyamatosan dolgozott, önálló kötetei mellett több prédikációs gyűjteményben is napvilágot láttak munkái, kéziratban lévő írásaira előfizetőket gyűjtött.

1915-ben, 37 éves korában meghalt öccse, Rédei Sándor, aki Szécsényben volt jegyző. A gyász hírből tudjuk, hogy édesanyja ekkor még élt, neki pedig felesége és két gyermeke van.

Nagykároly 1919-ig Magyarországhoz tartozott, majd Romániához. Ő ott maradt. 1921 júniusában két egyházmegeyre osztották a trianoni békediktátum következtében Magyarországtól elszakított részeket. Nagykárolyt az Ötvárosi evangélikus egyházmegeyéhez osztották be. Az egyházközségeknek a pusztai létükért kellett harcolniuk, az ország megcsonkítása az evangélikus egyházban is

súlyos következményekkel járt. Rédei Károly a napi lelkészi munka mellett továbbra is taníthatott a gimnáziumban. 1935-től Materny Imre nagyváradi esperes mellett esperes-helyettesként szolgált, majd 70 éves korában, 1942-ben vonult nyugalomba.

A Nagykárolyban élő Fülöp Ibolya (akinek ezúttal is köszönjük, hogy Rédei Károly végső nyughelyét megkereste és a sír feliratát elhozta) beszélt városuk történetének jó ismerőjével, Szendrei Katalinnal. Szerinte Rédei Károly „nagy tudású és nagyon szeretetre méltó ember volt, kiválóan beszélt a szlovák, a német, a héber és latin nyelveket, hatalmas könyvtára volt és sokat kölcsönzött a gyermekeknek”. Azt is tudni véli, hogy Rédei Károly nyugdíjat nem kapott, ezért utolsó éveiben a nagykárolyi villanytelep főkönyvelőjeként dolgozott. Lelkész utóda dr. Rimár Jenő lett, akit sokat kellett helyettesítenie, ugyanis a háborús években hosszabb ideig katona volt. Fia, ifjú Rédei Károly valószínűleg Aradon szolgált lelkészként.

Felesége, Schuster Hermína 1876-tól 1948-ig élt, míg Rédei Károly 1952-ben halt meg. Az általa megtervezett fejfán János evangéliuma 11. fejezetének 25. verse van: „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz énbennem, ha meghal is, él”.

Fülöp Ibolya – mint érdekességet – elmondta még azt, hogy a nagykárolyi temetőgondnok szerint most, 2005. november 1-jén az esti „kivilágításon” egy ősz hajjú, 70 év körüli férfi járt Rédei Károlyék sírjánál, Orosházáról. Sajnos kilétét nem sikerült megállapítani.

KOSZORÚS OSZKÁR

Erlinsbachból jelentik

Testvérgyülekezetünk, a svájci erlinsbachi reformátusok újságjának 2005. októberi számában olvastunk egy beszámolót „Hilfe zur Selbsthilfe – Unserer Hilfe in Ungarn” címmel. A cikket, amelynek témája a svájci testvérek többirányú önzetlen segítőkészsége, Rudolf Kyburz gyülekezeti felügyelő írta, és augusztusi magyarországi útjukról számol be, amikor a cikk írója, valamint a svájci gyülekezet magyar, sőt orosházi származású lelkésze, Gabányi Géza és felesége, Janine jártak nálunk. Részt vettek Szarvason, az ótemplomi gyülekezet (lelkész Lázár Zsolt, szintén orosházi származású) öregotthona, illetve gondozási központja új részének felszentelésén. E szolgálatot Gáncs Péter püspök végezte. De svájci testvéreink és barátaink nemcsak az ünnepségen voltak ott, hanem előző-

leg nagyon komoly anyagi és morális segítséggel álltak az ótemplomi evangélikusok mellé, s így lehetővé tették a felszentelés ünnepségének megszervezését, mert ez az anyagi támogatás összességében is nagyon jelentős volt.

A beszámoló meleg hangon leírja azt is, hogy a háromtagú svájci delegáció 2005. augusztus 28-án részt vett az orosházi evangélikus templomban tartott tanévnnyitó istentiszteleten, amelyet 10 órai kezdettel a Magyar Televízió 1-es csatornája élőben közvetített. Így a tévénezők előtt adhatták át svájci testvéreink azt az igen jelentős összeget, amellyel kiselsőséink beiskolázását segítették elő. Egy korábbi orosházi útalkalmával ígéretet kaptunk a svájci gyülekezet felelős vezetőitől arra, hogy az erlinsbachi református gyülekezet felvállalja az orosházi evangéli-

kus általános iskola és gimnázium elsői részére az évi tankönyvek teljes árának fedezését. Így is történt, ennek az összegnek az átadására került sor a tévé nyilvánosság előtt, amikor Rudolf Kyburz németül, Gabányi Géza lelkész magyarul mondták el, hogy azért segítenek, hogy mi is segíthessünk magunkon.

S ez még nem minden! Legnagyobb örömünkre iskolánk svájci támogatása folytatódik! Isten iránti hálával és az erlinsbachi református gyülekezet vezetőinek és adakozó tagjainak köszönettel adjuk most közhírré, hogy a svájci testvérek újra betervezték iskolánk anyagi segítségét, azaz a 2006/2007-re beiratkozó kislésők beiskolázási támogatását is megszavazták, mert továbbra is segíteni szeretnék evangélikus iskolánkat. Pénzbeli és technikai (számítógép, bútor) támogatást kapunk pusztán keresztyén szolidaritásból, mely nem más, mint a krisztusi szeretetből fakadó bizonyágtétel.

RJ

Orosháza és Cervantes

Ki gondolná, hogy a híres spanyol regény, Cervantes műve, a Don Quijote de la Mancha és ez a kis alföldi város, Orosháza egy ponton világirodalmi jelentőségű is lesz bizonyos szempontból. Ez a szempont nem más, mint egy mű, a Cervantes által alkotott regény európai utóélete, s ahogy tartják, a legjobb magyar nyelvű fordítása részben Orosházán született, Győry Vilmos munkássága nyomán. Büszkéek lehetünk erre! Mindezt azért is kell hangsúlyoznunk, mert ha keressük Orosháza szellemiségének sugárzó pontjait, akkor itt van a példa Győry Vilmoszemlékében.

De hát ki is Cervantes? Az iskolában érettségig nem sokat tanulnak róla a diákok. A középiskolásoknak írott Mohácsy-féle tankönyvben ennyi olvasható a „Szemelvények a barokk irodalmából” című fejezet, „Az irodalmi barokk” című alfejezetében, ami összesen 26 sor: „Az egyetemes barokk irodalom nem is szűkölködik remekművekben és írói lángelmékben. Legnagyobbiknak sorában nem kisebb írók foglalnak helyet, mint a spanyol Cervantes (1547–1616), Lope de Vega, Góngora, és Calderon, az olasz Tasso és Marino, az angol Milton, a magyar Pázmány Péter és Zrínyi Miklós.”

A regény nem tantervi anyag. És mégis sokan ismerik, de félek, hogy csak az ifjúsági kalandregénnyé silányított változatát. A terjedelmes mű elolvasása szellemi erőfeszítést igényel, hiszen mennyiségében is nagy és terjedelmes. A mű első része 1604-ben jelent meg, a teljes munka 1616-ban. Két műfaji jellemzőt szoktak mondani róla: pikareszk regény, tehát kalandregény, egy középkori műfaj átvéte-

le; másrészt lovagregény. De mindenképpen illik rá a paródia megjelölés is. Emellett meg kell jegyeznünk azt is: a paródia az irodalom öntükröződése, a Don Quijote is, a „legsomorúbb történet”, a látszat és valóság ellentmondása, az illúzióvesztésből való menekülés lehetséges módja az örültnem való tetetés játéka. S ha így olvassa az ember a művet, nem holmi kalandorozatként, akkor ismét rájön arra, hogy miként üzen az irodalom az embernek, amikor a világ elkorcsosodik. Cervantes műve egy letűnőben lévő kor hátrán született, oda a reneszánsz, oda az ábránd, oda a remény. Jól tudjuk, hogy ebben az időben ábrándul ki mindenből Shakespeare is, s visszavonul Londonból szülővárosába, Stratfordba, s írni kezdi az illúzióvesztés drámáit, amikor világképe egyre komorabb lesz, s olyan művek, tragédiák születnek, mint a Hamlet, a Lear király, a Machbeth, majd a kiengetszelődés darabjait, mint a Télirege és a Vihar. A sors fintora vagy figyelmeztető jele, hogy Shakespeare és Cervantes egy időben haltak meg.

Am ha ilyen párhuzamokat vonunk, akkor azt se felejtjük el elmondani, hogy Balassi Bálint is kortársa volt ennek a két nagy szellemóriásnak, s ő lett a magyar líra óriása. Belőlem azonban mindenképpen idekívánczik az is, hogy Orosházáról ebben az időben két diák is tanult a krakkói egyetemen: Orosházi Tóbiás és Orosházi András, igaz az 1500-as évek elejéről van erre adat, de említenem kell, hiszen Orosháza szellemi tudatához ez is hozzátartozik, mint ahogyan az is, hogy Győry Vilmos 1873–76 között lefordította

és megjelentette „Az elmés nemes Don Quijote de la Mancha” címmel Cervantes remekművét. Ebben a fordításban közel száz kiadásban jelent meg a híres regény, s ez nem akármilyen eredmény. Erre minden orosházi büszke lehet.

Győry Vilmos fordításának nagyszerűségét, időtállóságát az is bizonyítja, hogy Babits Mihály „Az Európai irodalom története” című munkájában, amikor már 50 éves a fordítás, szintén elismerően szól róla. Sikere van a könyvnek, mondhatnánk iskolai kötelező olvasási „kényszer” nélkül is ott van a köztudatban. A mű és a magyar fordítás éli a maga életét.

Első része megjelenésének 400. évfordulóján új kiadás jelent meg a könyvpiaccon. Persze a több mint 120 éves fordítás is ideje volt igazítani. Jórészt az új kiadás is megőrizte a Győry-féle fordítást, főleg a fordulatos nyelvi bravúroknál, de korszerűsítésre vállalkozott a hódmezővásárhelyi kötődésű dr. Benyhe János professzor. Az új kiadás Benyhe János-Győry Vilmos fordításának és Szász Béla szerkesztői javításainak felhasználásával készült. Új fordítás, Somlyó György versfordításaival és Milan Kundera előszavával jelent meg. Egy négyszáz éves mű olvasásakor különösen fontos, hogy a benne szereplő utalások magyarázatát is megtalálja az olvasó. A most megjelent kiadásban mindkét kötet végén olyan jegyzetapparátus található, amelyből rövid, világos, közérthető magyarázatot kap az olvasó. A második kötet végén részletes Cervantes-életrajzot és egyben korrajzot találunk. Az élet- és korrajzot a mű magyarországi életének rövid áttekintése követi, szintén Benyhe János tollából, aki a könyv új fordítását – Győry Vilmos emléke előtt is tisztelegve ezzel – templomunkban mutatta be az érdeklődő diákoknak és orosháziaknak.

FÜLÖP BÉLA

A spanyol nagykövet templomunkban

Október 28-án, pénteken 15.00 órakor szép és tartalmas megemlékezésre került sor templomunkban ama nagyszerű történelmi és irodalomtörténeti tett miatt, hogy a híres spanyol író – Cervantes (1547–1616) – és a tudós orosházi evangélikus lelkes – Győry Vilmos – nevémindörökre összekapcsolódhatott a művelt emberek fejében és szívében. A spanyolok azért ünnepeltek, mert Cervantes híres regénye – a Don Quijote – 1605-ben, vagyis kerekén 400 évvel ezelőtt íródott. Magyarra Győry Vilmos fordította le olyan magas szinten, hogy 2005-ig ezt a fordítást használták hivatalosan, és e tény előtt tisztelgett a spanyol nagykövet templomunkban, majd az alvégi parókia falán felavatott kétnyelvű emléktábla előtt, amelynek a szövegét bárki elolvashatja.

Szép köszönőlevelet kaptunk a spanyol követségről ebből az alkalomból, s az már csak apró szépséghiba, hogy spanyol barátaink az orosházi református gyülekezetnek köszönték meg ezt a jeles alkalmat, bizonyára fordítási hiba következtében. Na-

gyobb és jelentősebb szépséghiba volt, hogy egyházközségünk presbitériuma és képviselő-testülete nem vonult fel közösségekben biznyságot tenni arról, mennyire becsüli régi, igazi szellemi és lelki nagyságait, pl. Győry Vilmost, akiről még teret is elneveztek a templom körül. Olyan szellemi nagyság volt ő, akinek nevét minden orosházi evangélikusnak (de nem csak nekik) büszkeséggel kellene kimondania, mint Petőfiét vagy Kossuthét. Idegenek szép számmal (mintegy 200-an) voltak a templomunkban a szegedi egyetemi tanár előadásán, de igen súlyos hiányérzetem volt a gyülekezet presbitériumi, képviselő-testületi tagjainak távolléte miatt. Hol itt az evangélikus öntudat?

Volt egy tervem, amiről lemondtam: szándékomban volt minden presbitertől és képviselő-testületi tagtól – név nélküli feljegyzéssel – megtudakolni, miért nem vett részt az ünnepségen, de lemondtam erről. Rövidesen úgyszólván új tagok választására készülünk!

RJ

TALENTUMOK – Hírek iskolánk életéből

Úgy tűnik, alig telt el idő legutóbbi tudósításunk óta, amikor az emlékezetes tanévnyitó istentiszteletünkről számoltunk be, és íme, már az adventi időszak eseményeinél tartunk. Az utólag rövidnek tűnő idő alatt sok esemény zajlott iskolánk falai között. Ezekből most csak néhányra emlékezünk vissza.

Az őszi hónapok rendszerint a tervezés időszakát jelentik a nevelők és tanítványaik számára egyaránt. Reményteljes és nagy jelentőségű ez a tanév, hiszen – mint már jeleztük – ez a 10. tanév újraindult egyházi iskolánk életében.

• Szeptember hónapban hagyományunk szerint került megrendezésre a Móricka-bál, ahol iskolánk 9. évfolyamos gimnazista tanulói tettek tréfás, de mégis komolyan vett fogadalmat a hűség helytállásra.

• Október az ünneplés hónapja volt. Ebben az esztendőben is méltóképpen emlékeztünk nemzeti és egyházi ünnepeinken. Ezekben az alkalmakon gyülekeztünk képviselői velünk együtt ünnepeltek.

• Iskolánk a Keresztyén Iskolák Nemzetközi Szervezetének tagiskolájaként számos léleképítő lehetőség részese. A diákkonferenciáról külön beszámolunk, de emlékezetes marad számukra a nevelőknek rendezett továbbképzés, melyet régi ismerősünk, Bill Stevens tartott a keresztyén nevelésről. A szervezet egykori magyarországi munkatársa most egy amerikai evangélikus iskola igazgatója, aki

gyakorlati és elméleti tapasztalatok átadásával gazdagította tantestületünket.

• Érdekes eseménnyé tette a tűzoltók közreműködése az egyébként szokványos tűzriadó-gyakorlatot. A sikeresen teljesített feladat jutalmaként több tanulóknak részesülhetett rendkívüli látványban a 20-30 méter magasságba emelkedő tűzoltókosárból. Ebből a perspektívából igazán ritkán láthatjuk iskolánkat, melyet szép fotókon meg is örökítettünk.

• Ebben a tanévben nem csak mi jubilálunk, hanem evangélikus iskolánk közül még jó néhány. A mi jubileumi évünk szerénynek tűnik a bonyhádi 200 és a békéscsabai 150 éves évforduló mellett. Mindkét testvériskolánkban delegációval képviseltettük magukat, és együtt ünnepeltünk velük.

• Természetesen az említett események mellett legfontosabb tevékenységünk a tanulás-tanítás; tanulóink ismereteinek gyarapítása.

Vannak kiemelkedő tudású, képességű, szorgalmú és vállalkozó kedvű tanulóink, akik neves versenyeken képviselik iskolánkat. Ezek közül néhányat meg is említünk a már lezárultak közül:

– Az Országos Középszintű Tanulmányi Versenyen (OKTV) 36 diákunk a 11–12. évfolyamosok közül 9 tantárgyból írta meg dolgozatát.

– Apápai Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola országos meseíró pályázatot írt ki 3–6. osztályosok számára. Iskolánk is szép helyezéseket ért el, sőt Kiss

Roberta meséjét a „Mesenapon” fel is olvasták. Eredményeink: 3. osztályosok között I. helyezett Kiss Roberta 3. b, III. helyezett Magon Lilla 3. b; 5. osztályosok között III. helyezett Fülöp Sarolta 5. b.

– A városi angol nyelvi szóbeli versenyen 8. osztályos korcsoportban I. helyezett Balog Edina 8/6.

– A Simonyi Zsigmond városi-területi helyesírási versenyen 6. osztályos korcsoportban II. helyezett Szemenyei Csilla 6. a.

Sporteredmények:

Birkózás:

– Budavári Tibor válogatóversenyen, kötöttfogásban I., szabadfogásban II. helyezett; Pusztai Tibor diákolimpián szabadfogásban I. helyezett.

Atlétika:

– Tóth Attila területi versenyen 2000 m-en I.; mezei futásban ugyancsak I. helyezett.

Úszás:

– Halupa Dániel diákolimpián (területi) 100 m mellúszásban I., 100 m gyorsúszásban III. helyezett; (megyei) 100 m mellúszásban III. helyezett.

Karate:

– Laskai Márk területi III. helyezett; Szelezsán Ádám területi I. helyezett.

Asztalitenisz:

– Juhász Ákos városi II. helyezett.

Tenisz:

– Sipos Erik városi Children Cup gyerek páros I.; egyéni évadzáró gyerek II.; felnőtt páros Mezőhegyes Open III. helyezett.

Nemzetközi diákvezetői konferencia

Néhányan az iskolánkból a – már hetedik alkalommal megrendezett – keresztyén iskolák nemzetközi konferenciáján vettünk részt. Erre az alkalomra 2005. szeptember 27-től 31-ig került sor Csillebércen, az egykori úttörőtáborban.

Minden napnak sűrű menetrendje volt. Részt vettünk istentiszteleteken, előadásokon és csoportos beszélgetéseken. Az istentiszteleteket egy fantasztikus előadó-képességgel megáldott lelkes, Ken Rudolph tartotta. Beszélt Dávid királyról, Mózesről, Nehémiásról és arról, hogyan lehetünk jó keresztyén vezetői társainknak. Az istentiszteletek után mindnyájan a saját, 10-15 fős csoportunkhoz mentünk és közösen megbeszéltük, feldolgoztuk a hallottakat. Ezt követően érdekes és igen fontos témákról hallhattunk előadásokat.

Természetesen mindez angol nyelven történt. Másként nem is értettük volna meg egymást, hiszen nagyon sok országból jöttek diákok. Egészen pontosan 13 ország 26 iskolájából.

A fennmaradó időben ismerkedhettünk, barátkozhattunk egymással, ezáltal új ismereteket kötöttünk, és rengeteg információt szereztünk különféle országokból.

Mindenféleképpen megérte elmenni erre a konferenciára: egyrészt a bennünk lakozó hit és szeretet megerősödése, másrészt az idegen országokból érkező diákokkal való kapcsolatunk kialakulása miatt. Persze az angol nyelv használatának lehetősége sem elhanyagolható szempont. Mi, akik ott voltunk és megtapasztaltuk a sok nemzet összeolvadását Krisz-

tusban, úgy érezzük, hogy egy életre szóló élményben volt részünk.

Köszönjük a Keresztyén Iskolák Nemzetközi Szervezetének, valamint iskolánknak, hogy mi képviselhettük az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnáziumot! Tapasztalatainkat, a hallottakat és tanultakat igyekszünk kamatoztatni.

A résztvevők: Vincze Dalma 10/6, Beke Zsanett 10/6, Gavallér Gergő 12/6, Héjja Márk 10/6 és kísérő nevelőnk, Bacsné Nagy Ildikó tanárnőnevében:

KOZMER VIVIEN
9/6

„Az iskola az a műhely, ahol a gyermek a műveltség rendszeres és kritikus elsajátítása közben emberré válik.”

EVANGÉLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM

5900 Orosháza, Bajcsy-Zsilinszky u. 1. · Telefon: 68/419-269 · Telefon/fax: 68/411-771 · OM-azonosító: 028280
www.evangelikus-ohaza.sulinet.hu · E-mail: evangiskoh@freemail.hu

AZ ISKOLA IDŐRENDI TÖRTÉNETE:

- 1744. április 24. A Zombárol elüldözött evangélikus családok megalapították Orosházát. Az evangélikus iskolázás a letelepedés évében elkezdődött Dénes Sándor „tudós és jámbor iskolamester” vezetésével.
 - 1933 tavasza. A település engedélyt kapott gimnáziumi előkészítő tanfolyam indítására.
 - 1937 ősze. Az Orosházi Evangélikus Gimnázium megnyitása.
 - 1948. június 18. Az egyházi iskolák államosítása.
 - 1992. Az iskola újjászervezésére ebben az évben kerülhetett sor a csereingatlanként visszakapott 2. sz. Általános Iskolában, mely az egykori evangélikus gimnázium területén működött. Két egyházi tagozatos első osztályt indítottunk.
 - 1996. Az intézmény fenntartója az Evangélikus Egyházközség lett.
 - 1998. szeptember 1. Megindult a hatévfolyamos gimnáziumi képzés. Az intézmény új neve: Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium.
 - 2000. szeptember 1. Négyévfolyamos, általános tantervű gimnáziumi képzés kezdődött.
- Jelenleg közel 500 diák tanul az iskolában. Nevelőik alapvető célja ma is az, hogy korszerű tudást adjanak növendékeiknek, keresztyén értékrend szerint, s a társadalom értékes tagjaivá, érett személyiségekké neveljék őket. Hisszük, hogy az erkölcsös és értelmes ember nagy hasznára lesz szűkebb környezetének, áldás a nemzetnek, és javára szolgál az egész emberiségnek.

KERESZTYÉN NEVELÉS:

Oktató-nevelőmunkánk Isten ígéjére építkeznek. Gyermekszemléletünk lényege, hogy Teremtőnkben egymás testvérei vagyunk. A gyermek elsősorban Istentől függő, autonóm ember, akiben a nevelőnek azt tisztelnie kell. Ugyanakkor a gyermeket is tiszteletre, szeretetre kívánjuk nevelni, jó szokások betartására, szüleivel, nevelőivel, a felnőttekkel és társaikkal szemben egyaránt.

A négy, nyolc, illetve tizenkét év alatt tanulóink a Biblia megismerése mellett bevezetést kapnak a teológia ágazataiba (dogmatika, erkölcsstan, egyháztörténet).

A tanítási napot elcsendesedéssel, áhítattal kezdjük. Az egyházi esztendő és az iskola jeles napjait istentiszteleten ünnepeljük. Diákjaink havonta közös istentiszteleten vesznek részt. A tanítás ideje alatt kötelező formaruha a köpeny. Ünnepi egyenruhánk a fehér ing/blúz, fekete nadrág/szoknya és fekete Bocskai-mellény.

PRAKTIKUS TUDNIVALÓK A GIMNÁZIUMI OSZTÁLYOKNAK:

Tagozatkód:	4 évfolyam (kód: 01) általános tanterv	6 évfolyam (kód: 03) emelt óraszámú idegennyelv-oktatás
Képzési időtartam:	4 év	6 év
Felvehető létszám:	25 fő	25 fő
Elvárt tanulm. eredmény:	3.00 felett	4.00 felett
Oktatott idegen nyelv:	angol, német	angol, német, latin
A jelentkezés módja:	OM rendelet szerint	
A felvételtől való értesítés:	OM rendelet szerint	
Felvételi vizsga:	nincs	
Fontos tudnivalók:	hittan- heti 2 órában, informatika- és az idegennyelv-oktatás csoportbontásban történik.	

További lehetőségek, amivel diákjaink élhetnek a nálunk eltöltött évek alatt:

- közép- és emelt szintű érettségire való felkészítés;
- országos, megyei és helyi tanulmányi versenyeken való részvétel lehetősége, felkészülés szaktanári irányítással;
- az idegen nyelv oktatását német nyelvi lektorok segítik;
- korszerű számítógéppark, internet használata;
- 6000 kötetes, folyamatosan bővülő könyvtár CD-állománnyal, videokazettákkal;
- szakkörök, önképzőkörök, sportköri foglalkozások;
- sportpálya, tornaterem, kondicionálóterem;
- iskolai, egyházi táborok;
- a 11. évfolyamon a Partium irodalmi és történelmi emlékhelyeinek megtekintése, tanulmányi kirándulás Erdélybe;
- testvériskolai kapcsolat a Nagykárolyi Elméleti Liceummal, kapcsolat a svájci testvérgyülekezettel;
- színházlátogatás (Békéscsabai Jókai Színház, Nemzeti Színház, Operaház);
- péntek esti klub (biliárddal, dartsszal, cso-csóval, zenével);
- megújult és folyamatosan szépülő épület, udvar és kert;
- intézményünk a Keresztyén Iskolák Nemzetközi Szövetségének (ACSI) tagiskolája.

Szüleikkel együtt várjuk az érdeklődő diákokat, akik ebben a gimnáziumban szeretne tanulni. Jó szívvel ajánljuk iskolánkat azoknak a szorgalmas, érettségizni vágyó tanulóknak, akik még ezután mutatják meg igazi tehetségüket, mert több időre van szükségük talentumaik kibontakoztatására. Várjuk azokat, akiknek fontos a keresztyén nevelés, akik szilárd erkölcsi alapot szeretnének nyújtani gyermekeiknek gyorsan változó világunkban. Iskolánk a szeretet iskolája, hozzánk a gyermekek örömmel járnak.

„A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme...” [Péld 9,10]

Cél: az érettségi

Az Útravaló ösztöndíjprogram a jó képességű, hátrányos helyzetű fiatalok továbbtanulását és tanáraik közös munkáját segítik, hogy egyetlen tehetség se kallódjon el. Az elmúlt tanév végén a Kormány 1016/2005. (II.25.) Korm.határozata értelmében két alprogram kínált pályázati lehetőséget iskolánk diákjai és nevelői számára: „Út a középiskolába” és „Út az érettségihez”.

Mindkét pályázat úgy működik, hogy a tanulók segítőtanárt, úgynevezett mentort kértek fel, és így közösen nyújtottak be kérelmet. Egy tanár összesen 5 diák segítségét vállalhatta. A mentorfeladatok a következők: rendszeresen találkozik a diákkal; kapcsolatot tart az osztályfőnökkel, szülőkkel, családlátogatáson vesz részt; a pályázatban megfogalmazott pedagógiai terv alapján látja el mentori teendőit, segíti a diákot a kívánt cél elérésében.

Iskolánkból minden olyan benyújtott pályázat nyert, amely megfelelt a kiírásnak. Ez év őszén 46 diák 18 mentortanárral kezdhetett a tanulást. A kialakult párok rendszeresen találkoznak a tanítási órákon kívül is, és azon fáradoznak, hogy sikerüljön elérniük a tőlük telhető, a tehetségükhöz, szorgalmukhoz mért legjobb eredményt. Reményeink szerint a tanév hátralevő részében is biztosított lesz az anyagi fedezet a folytatáshoz, amely összeg segíti az együttműködést. A pályázaton elnyert támogatás a diákok részére 3500, illetve 4500 Ft/hó, a mentor szerepet vállaló tanárok ösztöndíja 4000 Ft/hó tanulónként. Az ilyen minőségű tanár-diák kapcsolat természetesen nem a pénzről szól, annál több és igazán nem pénzben mérhető. Mindenki gazdagodhat, gyarapodhat általa: tanár, diák, szülő, iskola és család, az ösztöndíj nyertesei és azok is, akik ösztöndíj nélkül ugyan, de számíthatnak tanáraik útmutatására, bátorítására, szeretetteljes gondoskodására.

Advent

számunkra az év egyik legszebb időszaka. Iskolánk gyermekei nem csak az ajándékozás miatt várják a karácsonyt. Nekik az Úrjézus eljövele az igazi ajándék. Ennek valóságos örömét láthatóan átélik és továbbadni is képesek. Áldott ünnepeket kíván iskolánk tanulói és nevelői közössége minden kedves olvasónak!

Levél Neked

Rád gondoltam. Miért pont Rád? Mert Te vagy az a nagycsoportos óvodás, aki szeptemberben iskolába készülsz. Azt hiszed, hogy messze van még? Tévedsz! Gyorsan eltelnek a hónapok és VÉGRE megkaphatod a várva várt iskolatászkát, benne a tolltartóval és sok más érdekes dologgal.

De nem csak Te készülsz. Mi, tanítónénik is izgalommal készülődünk a következő tanévre, hogy megtanulhass írni, olvasni, számolni, idegen nyelveken beszélni, gyermektársaidat és a körülötted lévő felnőtteket szeretni és tisztelni. Mert nálunk ezek a dolgok is fontosak. Nekünk fontos, hogy jó ember legyen belőled.

Persze itt, a mi iskolánkban focizhatsz, „gyerobikozhatsz”, táncolhatsz, teniszezhetesz, úszhatsz, számítógépezhatsz, bábozhatsz, sakkozhatesz, ha ehhez van kedved. De tudod mit? Gyere és nézd

meg magad! Kukkants be ingyenes angol- és német nyelvkuckónkba szerda és csütörtök délutánonként, vagy gyere el és nézd meg iskolánkat. Biztosan sok érdekeset tudunk neked mutatni! Tantermeink világosak, barátságosak, amelyekben a padok mellett a játszószőnyeget is megtalálhatod. Hív a könyvtár a sok színes könyvvel, a játszóudvar a fajtékokkal, a számítógépes termek modern gépekkel, oktatóprogramokkal és játékokkal.

Addig is kívánunk neked és egész családnak áldott karácsonyt és kellemes téli szünetet, jó hőemberépítést és sok nevetést!

A programokról érdeklődhetsz az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnáziumban vagy a 68/419-269-es telefonszámon. A tanító néni nevében szeretettel vár:

SIPOSNÉ SZABÓ ILDIKÓ

Kedves nagycsoportos gyerekek!

Szeretettel hívunk benneteket angol és német nyelvű foglalkozásainkra Jimmyvel és Kasperrel, a két jókedvű bábfigurával. Játsszunk és tanuljunk együtt sok zenével, mozgással!

Kedves Szülők!

A nyelvkuckó elsősorban az élményekben gazdag nyelvi tapasztalatgyűjtést tűzte ki céljául. Programunk éneklésre, rajzolásra, bábozásra, ügyességfejlesztő játékokra és dramatizálásra épül. Mindez együtt azt jelenti, hogy a gyermekek játékos tevékenykedéssel jutnak el a nyelv bizonyos szavainak és mondatszerkezeteinek megértéséhez, begyakorlásához és aktív felhasználásához. Így nyílik meg az út a későbbi nyelvtudáshoz. Foglalkozásainkat szerdán és csütörtökön délutánonként 16.15-től 17 óráig tartjuk, az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnáziumban. A nyelvkuckóban folyó munkába a gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak. Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt!

Hívogató

ünnepi alkalmainkra

December 24-én, szenteste (szombat) háromszor is felemelhetjük szívünket köszönteni az Úr Jézus érkezését:

- 1.) 15.00 órakor *gyermekek karácsonya* a templomban;
- 2.) 17.00 órakor *istentisztelettel* köszöntjük az Úr Jézus jövetelét;
- 3.) 23.30 órakor a hagyományos és „fiatalos” *betlehemes* a templomban.

December 25-én, karácsony 1. napján (vasárnap) 10 órakor *istentisztelet és ünnepeljük az Úr szent vacsoráját* (Ige: Tit 2,11-14).

December 26-án, karácsony 2. napján (hétfő) 10 órakor *istentisztelet és ünnepeljük az Úr szent vacsoráját* (Ige: Tit 3,4-8).

December 29-én (csütörtök) 17.00 órakor *istentisztelet*.

December 31-én, év este (szombat) 17.00 órakor *istentisztelet*.

2006. január 1-jén Újév (vasárnap) 10.00 órakor és 17.00 órakor *istentisztelet és úrvacsora*.

Mindenkit nagy szeretettel hívunk és várunk ünnepi alkalmainkra! *Templomunkban az oszlopokon belül fűtötték a padok!* Mindenkinek áldott ünneplést 2005-ben és boldog újévet 2006-ban! Ünnepeljünk együtt!

Vég(h)zetes, de tanult-e belőle valaki?

Az ország lelki-szellemi helyzetét tekintve nem elegendő!

ADuna TV-ben láttam Sára Sándor „Nehézsorsúak” című 80 perces dokumentumfilmjét. Végh Lászlóné és Végh László tragikomédiája. Isten nyugosztalja őket, s legyen hozzájuk irgalmas Jézus Krisztusért, ha már elvtársaik nem lehettek azok – hiszen a férj 1998-ban, a feleség 2001-ben hunyt el.

Sírni való tragikomédia. A képernyőn felváltva megjelenő szimpatikus házaspár lelki megrázkódtatásokkal, de elbeszéltek tragikus életüket. Az egész úgy kezdődött, hogy hittek a kommunizmusban. Vasas ifjúmunkások voltak már a 20. század 30-as éveiben, és úgy gondolták, kommunistaként menedékjogot kérnek a Szovjetunióban, 1938-ban. Ezért átszöktek a határon. Határátlépésük előtt egy idős ember figyelmeztette őket, hogy ne tegyék, mert nagyon megjárják, de ők hittek a kommunizmusban, és annak hazájában. Odavágytak. Megkapták. Négyen mentek át, de a letartóztatásukra olyan fegyveres erőt vonultattak fel kommunista testvéreik, mintha egy egész hadsereggel álltak volna szemben. Innen kezdve a rettenetes embertelenség egész sorozata következett. Még azt sem értékelték a fogva tartók, hogy Végh Lászlóné szlovák nyelven többször is elmondta, hogy kommunisták. De azt sem, hogy több hónaposan másállapotban volt, már jól láthatóan. A kihallgatások egyre embertelenebb körülmények között zajlottak. Végh László még mindig döbbenettel emlékezett vissza, hogy egyik alkalommal olyan pincébe lökték őket, ahol patkányok támadtak rájuk, és azok ellen kellett védekezni, mert éhségükben az élő embert is kikezdték.

Végül tiltott határátlépésért három évre ítélték őket. Valahova messze, a jegesen hideg Szibériába kerültek, természetesen szigorúan elválasztva egymástól. Az életkörülményeik embertelenek voltak. Még az sem nagyon jelentett vigaszt számukra, hogy a kommunista mozgalom felsőbb összekötője is ott volt Végh Lászlóval, szintén letartóztatásban. S voltak ott átszökött japán kommunisták is, akik 10 év lágerbüntetést kaptak, mert Japánból – kommunista hitük miatt – fegyveresen szöktek meg.

Végh László csak annyit tudott, hogy gyermeket váró felesége nagyon rossz körülmények között van: éheznek, fázik, és hogy jobb körülményt csikarjon ki a nem látott felesége számára, a férj életveszélyes, majdnem öngyilkos éhségsztrájkba

kezdett. 11 napig bírta, de közben gumicsöves erőszakkal megtömték többször is. Végül egy rab orvos figyelmeztette, hogy vigyázzon, mert a következő etetéskor a nyelöcső mellé dugják majd a gumicsövet. Abbahagyta. Felesége megszült, de a gyermek pár nappal születése után meghalt, hiszen az anya éhezése miatt a magzat is beteg volt, és a körülmények embertelenségében nem maradhatott életben egy koraszülött és alultáplált gyermek egy szoptatásra képtelen anya mellett. Ahogy a koros hölgy visszaemlékezett ezekre az eseményekre, csorgott az arcán a könny, és sóhajtván mondta, többé nem lehetett gyermeke. Hasonlóképpen szakadt ki férjéből is a sóhaj, hogy mindig nagyon szeretett volna gyermekeket, de csak a másétszerethette.

Újabb tortúra szakadt a férfire. Egyik nap hívatta egy magasabb rangú tiszt és be akarta szervezni besúgónak. Félelmetes emberi torzulásokat okozott ez a démoni szellem, a kommunizmus. Gondoljunk bele: a tiszt azzal fordult az ártatlannul, sőt, hite miatt megvezetett férfihez, hogy vállalja a hetenkénti hangulatjelentéseket, mert – így az indok – „te kommunista vagy”. Amire csak azt lehetett válaszolni: de akkor miért kell börtönben lennem? A válasz értelmetlen. A besúgásra kényszerítés pedig makacs. Mikor 24 órai gondolkodási idő után is nemet mondott a becsületes, de szerencsétlen Végh László, akkor bosszúból egy messzi, másik börtönbe, illetve lágerbe vitték el, köztörvényesek közé helyezve, ahol az emberölés olyan természetes volt, mint egy pók vagy légy agyoncsapása. Megrendítő eseteket sorolt az idős férfi, és arról is elég részletesen beszélt, hogy hogyan tudta életveszélyes helyzetét mégis megoldani.

1938-ban ítélték őket 3 évre, de már a háborúnak (1945) is vége volt, s még a szabadulásnak semmi jele. Végre az is elérkezett. Ekkor – hiszen hajdan megszöktek Kassáról – Kazahsztánba kerültek, bár ez sem volt olyan egyszerű, mert nem együtt szabadult a férj és a feleség. Haza vágytak. Honvágy. A feleség kassai lévén csehszlovák állampolgár volt, a férj magyar. Ez még külön súlyos nehézséget okozott, és persze a Szovjetunió elhagyása sem volt egyszerű. Végül a feleség hazajutott Kassára, a férj Budapestre. A film az ez utáni találkozásukra már nem tér ki, de Végh László meséli tovább a horror-történetet, mert a hazaérkezéssel természetesen még nincs vége a történelmi el-

mebajnak, amely egyénekben jelent meg tömegesen.

Végh László hazaérésekor Péter Gábor éppen az Ávót szervezte, és őt is hívatta, munkát ajánlva neki a cégnél. Megköszönte, de nem fogadta el, egyéb helyen keresett magának megélhetést. S egyszer csak újra letartóztatás, és a vád, hogy 1938-ban Végh László a nyilas párt tagja volt. A tehetetlen ember dühében Rákosihoz fellebbezett, kihallgatást kért. Majdnem sor is került rá. Már ott ült Rákosi előszobájában a titkárnőnél. A titkárnő nyugtatta, hogy egy delegáció van Rákosi elvtársnál, de utána... S ő kiöntötte a szívét, s felháborodva beszélt a titkárnőnek Péter Gábor jellemtelenségéről, szemétségeiről. A hölgy bement Rákosihoz, majd kijött és közölte, ma már nincs idő a kihallgatásra. S ekkor tudta meg Végh László, hogy Rákosi titkárnője nem más, mint Péter Gábor felesége. Ez az a pont, amely tragikomédiává teszi az egész történetet.

A dokumentumfilm nem tér ki minden további részletre, hiszen nem kettős életrajzot akart elénk tárni, hanem egy sötét, sátnai eszme logikáját. Egy történelmi méretű elmebajt, amelynek okozója a vörös vírus, ahogy Bokor Lajos tábornok – sajnos nem sokak által ismert – könyvében leírja. Naivak voltunk, mondja Végh László többször is a képernyőről. Sorsuk megrendítő. Hogy van-e benne tanulság? Nekik már mindegy, maximum az isteni kegyelem maradhatott meg a számukra, ha szívük utolsó dobbanása előtt volt még lehetőségük a golgotai keresztre látni. A még mindig sötétségben élők számára pedig ajánlatos lenne a filmet újra és újra megnézni. Mert sírnivaló tragikomédia. Az emberi élet egy emberközpontúnak hazudott társadalomban semmit sem ért. Az a baj, hogy történelmi tény: igen nagy volt az ár. 100 millió halott csak a kommunizmus bálványoltárán. 100 millió emberáldozat (vö. A kommunizmus fekete könyve). Ha szörnyülködünk bizonyos ókori vallások emberáldozata felett, akkor tegyük mellé a 20. század emberáldozatait! Fasizmus és kommunizmus. Totalitárius társadalmi rendszerek totális értelmetlenséggel. Ámulhatunk! Hogy voltak, s vannak, akik bármelyikben még képesek hinni. Végh László és felesége emberi életet szerettek volna, de csak embertelenben lehetett részük. S az emberség reménységének halovány szikrája csak ezzel a dokumentumfilmmel

Felejtethetetlenül szép volt

2005. november 8-án, kedden ünneplés keretében díszdoktorrá avatták Keveházi László nyugalmazott lelkészt, esperest, édesapámat, az Evangélikus Hittudományi Egyetemen.

Az Auditorium Maximum zsúfolásig megtelt, pótszékeken is szorongtak, a folyosón álltak a később érkezők. Szüleimet sokan kísérték el mostani gyülekezetük-ből, Kőszegről, ahol az aktív nyugdíjas éveket töltik. De egy egész busszal jöttek Pilisről is, ahol 37 évet szolgált édesanyámmal együtt. Jöttek évfolyamtársak, barátok, régi tanítványok és természetesen a szűk család: felesége, 3 lánya, és a 9 unoka közül 7. Kedvesszínfolt volt, hogy Sámuel unokája – első éves teológusként – ott énekelt a kórusban.

Csepregi Zoltán tanár úr beszélt édesapám életéről, nagy szeretettel méltatva munkásságát, hisz ő is tanítványa volt néhány évig a Hittudományi Egyetemen, ahol egyháztörténetet hallgatottnála.

Édesapám „ünnepi székfoglalójában” a reformáció és misszió összekapcsolásáról beszélt: „Az előadásom tulajdonképp két könyvem (*Kit küldjek el?* és *A kereszt*

igéjét hirdetni kezdtem) végiggondolásából indult ki. Egyházépítés, reformáció és misszió. A reformációt én úgy értem, mint »belső megújulást«. Nemrégiben olvastam egy német könyvet az ágostai hitvallásról. E szerint az egész ágostai és az összes hitvallásunk mögött Luther toronyszoba-élménye van. Vagyis az a belsőszoba-élménye, amely által ő felfedezte az evangéliumot. Ez sugárzik át a hitvalláson. Valahol ezzel a belsőszobával kezdődne a reformáció napjainkban is. Ha ez a belsőszobai megújulás megtörténne, akkor ebből az egyház mozgásba lendülése következne. A reformáció és a misszió olyan, mint az ember életében a be- és kilégzés – bármelyik megszűnik, fulladás lesz a vége. Nincs más út, mint a reformáció és a misszió. Ez a mi kis egyházunkban is megtörténhet.” (Idézet az Evangélikus Életben megjelent cikkből.)

Ez a kitüntetés egy egész élet tudományos munkájának elismerése. De mint lánya, örömteli büszkeséggel mégis azt gondolom, az ő esetében nem ez a mérvadó. Ő mindig szerényen, csendesen tette a dolgát, és legfontosabbnak a gyülekeze-

ti munkát tartotta. Lett volna lehetősége az egyháztörténelmet művelni, de ő inkább „csak” lelkész maradt. Egy évtizedig pedig az akkor legnagyobb, pesti egyházmegye esperese is volt. Ez alatt az íróasztala fiókjában pihent Sztárai-tanulmánya, ami doktori disszertáció lehetett volna, ha jut rá ideje.

Évente egyszer, reformáció közeledtével kaptunk mindig ízelítőt abból, mi foglalkoztatja „szabadidejében”. Ilyenkor, a reformációi sorozat estéin óriási tüsszel, lelkesedéssel beszélt Lutherről, Sztárai Mihályról a jéghideg pilisi templomban.

Most, az ünnepség végén hosszú percekig fogadta a gratulációkat, és a meghattottságtól csak ennyit tudott mondani: „Erre nem is számítottam, én ezt nem érdemeltem!”

Megértést kérve mindenkitől, szabadon most is így válaszolnom: Édesapám, hidd el, megérdemelted, és tudjuk, hogy fáradozásod igazi jutalmát is megkapod egykor. Addig is kívánjuk, hogy még sokáig maradjaktív nyugdíjas!

KEVEHÁZI MÁRTA

Szívből gratuláltunk

Szívből gratuláltunk Dr. Keveházi László egyháztörténész professzor úrnak, aki végre megkapta a méltó és illendő elismerést azzal, hogy eddigi munkásságát doktori címmel honorálta, illetve koronázta meg az Evangélikus Hittudományi Egyetem. Sztárai Mihályról csodálatosan olvasmányos és tudós könyvet írt a doktori címet nyert szerző. Egy egész életet át végezte a szorgos kutatómunkát, s nem a babérokért, hanem a történelmi és igei igazságért, és végül megjelenhetett a mű, bárki hozzáférhet.

S hogy ki volt Sztárai Mihály? A 16. század egyik legnagyobb magyar reformátora. Élt egy ideig Sárospatakon, majd a Baranya megyei Laskó község lelkésze lett, de a falu határán átlépve 120 evangélikus egyházközséget alapított Baranyában, Tolnában, Somogyban, s a Dráván túli Szerém vármegyében. Énekeskönyvünkben is találkozhattunk Sztárai Mihály nevével, mert a kiemelkedő ígéhirdető csodálatos költő is volt; nagyon magas színvonalon művelte az egyházi énekköltészetet. Énekeskönyvünkben a 47. számú ének származik tőle, amit a 92. zsoltár alapján írt és énekelt, és maradt ránk szép hagyományként. Nagyon izgalmas életet élt Sztárai nagyon izgalmas korszakban (törökhódoltság, katolikus kegyetlenkedések). Minderől érdekesen ír Dr. Keveházi László ny. lelkész, esperes, és egy igazi egyháztörténész, akinek szívből gratulálunk a doktori címhez, és életére, szolgálatára, további tudományos munkájára Isten áldását kérjük. Sztárai Mihályról írott könyve egyházi hivatalunkban megvásárolható.

RJ

☞ villant fel. Mert valakik fontosnak tartották a film elkészítését, a Duna TV fontosnak tartotta valamikor 2005 júliusában bemutatni a filmet.

Mi pedig hiszünk az Örökkévaló igazságszolgáltatásában. Látva és hallva

mindezt, és az ember okozta összes emberi nyomorúságot, Krisztus sebei előtt leborulva könyörgünk: kyrie eleison, kriste elison. Uram, irgalmazz nekünk! Krisztus, irgalmazz nekünk!

RIBÁR JÁNOS

Károlyi Fülöp Béla: Karácsony

– mondja ezt egy hegedős a 21. században –
Ad notam Búbánat nótájára

Nekem a karácsony egyedül az otthon,
Csendben, üldögélve a szót folyton mondom
„Bujdosóvá lettél, jó magyar népen!
Hová lett a házađ, mind elvették széper!”

Mondanám a szót, csak sorjában, lassan
Ékes virágaink, mormobm csak sorban:
„Pozsony, Munkács, Kolozsvár, Szabadka
Porló időben élünk, sorsunk: az aradi bitófa?”

Karácsony, karácsony, ülök és révedek,
Bennem döngő csizmák, idegen léptek,
„Hiába ömlött a pesti srác piros vére!”
Sír, rí a karácsony: csillag szörnyűséggel

Csikorog a mennybolt, mi vár ránk! M lesz még!
Sorsunk megannyi zéttépett nemzetség
Üldögélünk az idő fényes sátrában
Hideg télben morgó medve-magányban.

Csendben üldögélek, egy imát dalolva
„Felföldi hegyekben, alföldi ligetben
Él még az ősi szó, csendül még a dallam,
Rég mondott imánkbart ősiségünk szóla.”

Karácsony, karácsony, fényességes ünnep,
Lelkem díszelt fára teszem: hitnek, reménynek.
Gyertyafénynél egymásban erős hittel
Él egy reményünk: Erős várunk az Isten!

A madárinfluenza-vírusról

„Az Isten a tudást azért adta, hogy segítsen bennünket a bajok leküzdésében.”

Nemrég világszerte óriási riadalmat okozott az új, H5N1 típusú, ún. madárinfluenza-vírus elterjedése. Mire ez a cikk megjelenik, már talán újabb fejlemények is vannak. Ugyanis David Nabarro, az ENSZ járványügyi szakértője 2005 szeptemberében kijelentette, hogy egy, a madárinfluenza-vírus okozta világjárvány bármikor kitörhet.

De előljáróban nézzünk egy kis virológiai ismeretet:

Vírusok. Azokat a fertőző kórokozókat, amelyek holt táptalajon (pl. zselatinos tápoldat) nem tenyészthetők, csak élő szövetekben (pl. tojásembrió), vírusoknak nevezzük. Ezek általában kisebbek a baktériumoknál, így a baktériumszűrőn átmennek, és csak elektronmikroszkóppal láthatók. Tulajdonképpen kristályosítható nukleinsavak (RNS = ribonukleinsav vagy DNS = dezoxiribonukleinsav). Amíg a sejtalapú szervezetekben mindkét típusú nukleinsav megtalálható, addig a vírusokban vagy csak RNS vagy csak DNS van. A vírusok jellemzője, hogy önállóan nem szaporodhatnak, azaz a „gazdasejtől” élősködve, annak segítségével termeltetik az „utódaik” felépítéséhez szükséges vegyületeket. Eközben az anyasejt, a „bölcső” elpusztul. Ezek szerint a vírusok az élő és az élettelen anyag határán állnak, mint önálló életre és szaporodásra képtelenek, csak a gazdasejtet „kényszerítik” a utódvírusok képzésre. Íme, igaz az, hogy a világon nincs éles határvonal az egyes „fázisok” között, például szilárd-lágy-folyékony-gáz mintájára még a holt anyag és az élő között is van átmenet, a vírusok révén.

Influenzavírusok. Az influenzavírusok RNS-örökítőanyagú vírusok orthomyxoviridae (Mixovirus) családjába tartoznak. Örökítőanyaguk és mátrixfehérjék (félfolycónyak) szerkezete alapján három fő típust különböztetünk meg: az influenza „A”, „B”, illetve „C” vírust. Az „A” típusúak emlősöket és madarakat, a „B” és „C” típusba tartozók csak embereket betegítenek meg. Járványokat leginkább az „A” típusú okoz, mivel ez a legváltozékonyabb.

Az influenza „A” vírusok még tovább osztályozhatók burokfehérjék, a hemagglutinin (H) és a neuraminidáz (N) szerkezete alapján. Az 1997-ben kitört Hongkongi új influenza „A” törzs H5N1 madárinfluenza-vírus kódja azt jelenti, hogy

5-ös típusú hemagglutint és 1-es típusú neuraminidáz hordoz. A hemagglutinin kapcsolja a vírust a gazdasejt (megtámadott sejt), míg a neuraminidáz hatására kezdi el a gazdasejt a vírust felépítő anyagot termelni. A vírus belsejében 8 db spirálrugó alakú RNS-molekula, vagyis az örökítőanyag található, melyet fehérje membránburok veszikörül.

A fertőzés folyamata a virionnak (nyugvó vírus) a sejt felszínén való megtapadásával kezdődik. Ennek előfeltétele, hogy a virionon lévő specifikus kötőhelyeknek (hemagglutinin) a megtámadott sejt felszínén megfelelő fogadó vírusreceptora (kötődési helye) legyen. A sejtbe tapadás után a vírusmembrán és a gazdasejt-membrán „összeolvad”, s a virion bejut a sejtbe (endocitózis). Ezután a vírust a gazdasejt ún. vetkőztetőenzimeivel „támadják meg”, és így kiszabadul a virionból az örökítőanyag, az RNS. Ez az RNS kikapcsolja a gazdasejt bioszintetikus saját működését és csak az újabb vírusok felépítéséhez szükséges „anyagokat” termelteti. Ez az átprogramozás a fertőzés után kb. 20 perccel befejeződik. A fertőző vírus és a megtámadott gazdasejt típusától függően vagy „csak” a keletkező új vírusok fertőznek tovább, vagy még rosszabb esetben a gazdasejt tumorsejtté alakul át. Utóbbinál a tumorosított sejt korlátlanul osztódik, s daganat keletkezik.

A vírusoknak kemikáliákkal való leküzdésénél a sok baktericid hatású fertőtlenítő (gyógyszer) csődöt mondott, mert a vírus a gazdasejt belsejében védve van ezektől a vegyszerektől. A kutatások bebizonyították, hogy csak olyan vegyületek jöhetnek számításba a gyógyításnál (víruselölés), amelyek a nukleinsavakra (DNS, RNS) fejtik ki hatásukat. Ezeket nevezzük virocidoknak (antivirális anyag), amelyek csak egy fajta vírusra hatnak. Ilyen az indoxuridin, a citoninarabinozid, a virazol stb.

Kedvező eredményt értek el a mesterséges interferonokkal. Az interferon az állati és humán sejtek, továbbá a vírusok kölcsönhatása során képződő, a vírusfertőzéssel szembeni ellenálló fehérje, azaz antivirális anyag. Egyébként ilyen interferon termelésével védekezik a sejt a vírusok ellen és ha kellő mennyiséget sikerül neki termelni, akkor a vírus szaporodása megáll, a beteg meggyógyul.

De térjünk vissza a madárinfluenzához! Hogyan is terjed? Tekintettel arra, hogy a madarak a székletükkel is ürítenek vírust, a velük közvetlenül érintkező emberek (állatgondozók) feltehetően a

székletpor belégzésével fertőződik. A megelőzés ezért igen egyszerűen – szájmasc – alkalmazásával is lehetséges.

Az igazi veszély az emberiségre nem is a H5N1, hanem egy még ismeretlen, új madárvírusból eredeztethető emberi influenzavírusból kialakuló altípus jelenti. Ugyanis ha két eltérő típusú vírus egyszerre fertőzi meg ugyanazt az egyént, sejtet, az örökítőanyaguk (RNS) összekeveredhet és új altípus keletkezik. Ez sokkal veszélyesebb, mint a kiindulásiak külön-külön! Az új világjárvány (pandémia) elkezdődését onnan tudjuk, hogy egyetlen településen az egyik héten 1000 influenzás beteget diagnosztizálnak, a következő hétre pedig ennek négyszeresét.

A világ egészségügyi szervei azonban mindezt nem várják ölbe tett kézzel, hanem dolgoznak védőoltás, ún. vakcina előállításán. A legnagyobb nehézséget az okozza, hogy a madarak által hordozott influenzatörzsekben 13-féle hemagglutinin és 7-féle neuraminidáz-gén fordul elő, amelyek bármelyike bekerülhet – ún. géncsere révén – egy emberre is veszélyes vírustörzsbe, amely ellen a korábbi vakcinák már nem hatnak. Ezért van az, hogy az influenza „A” vírus elleni védőoltás hatástalan a „B” vírus okozta fertőzéssel szemben. Jelenleg, Magyarországon sikerült előállítani a H5N1 vírus elleni vakcinát, amelynek embereken való kipróbálása pozitív eredménnyel járt.

Megjegyzendő, hogy a neuraminidázgátlók révén közvetlen gyógyítás is lehetséges. Ugyanis ez az anyag megakadályozza a vírus szaporodását, és minden influenza ellen hatásos.

Érdemesnek tartom felsorolni a nagyobb influenza „A” járványokat, melyek a következők:

– az 1918–1919-es spanyolnátha H1N1 törzse okozta a legsúlyosabb világjárványt, 16 hét alatt 20 millió halott.

– az 1957–1958-as H2N2 Ázsiából indult, 750 ezer halott.

– az 1968–1969-es H3N2 törzs, az ún. Hongkongi járvány, 700 ezer halott.

Megelőzésül javasolható a vitaminban gazdag gyümölcsök, teák (pl. csipkebogyótea) fogyasztása, sőt vitaminok, elsősorban C vitamin szedése, továbbá az immunrendszert is erősítő magnézium-pótlás, például pezsgőtablettával.

Felvetődik – elsősorban az ateisták részéről – a kérdés: ha Isten igazságos és jó, akkor hogy engedheti meg a járványt? Nemcsak a hívó ember veszi észre, hogy Isten a tudomány révén a kivezető utat, a megelőzés és gyógyulás útját is megmutatta. És hogy miért ez a kettősség, arra talán Berzsenyi ódája ad választ: *„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér, / csak titkon érző lelke ohajtva sejt: / Léted világít, mint az ég / Nap, de szemünk bele nem tekinthet.”*

Dr. KISS A. SÁNDOR

Történelmi igazságszolgáltatás

„... a kard szerezte, de a kereszt tartotta meg ezer évig ezt a nemzetet.”

[Vaszary Kolozs bíboros, hercegrímás – 1896]

Az idősebb orosháziak nosztalgikus kérése, a középkorú értelmiség egyetértő támogatása és a fiatalok határozott érdeklődése arra készítet, hogy folytassam – hiszen megígértem – az egyházi javak visszaszolgáltatásáról szóló törvény végrehajtásának körülményeit városunkban.

A végrehajtás előkészítését sok és éles vita előzte meg minden egyház képviselőjével külön-külön. A gondosan kidolgozott előterjesztést az igazgatási osztály végezte a nagyon hiányos államosítási jegyzőkönyvek, a telekkönyvi bejegyzések, a törvény betűje és szelleme, valamint afennálló helyzet alapján. A törvény végrehajtásának lehetősége nem minden esetben állt fenn, illetve nem volt célszerű. Lehetetlen volt az eredeti állapotot helyreállítani a lebontott ingatlanok esetében (pl. a Rákóczi úti iskola vagy az evangélikus nőegyleti ház), illetve amit nélkülözhetetlen célokra átalakítottak (pl. a Katona utcai, a Zombai utcai, s részben a Táncsics Mihály utcai iskola is). Olyan épület is akadt, amelyben még működött az oktatás (pl. a Mikszáth Kálmán utcai, a Hajnal utcai, a Bajcsy-Zsilinszky utcai, a Szalmapiac-téri iskola stb.). Ezért az önkormányzat és az evangélikus egyház megállapodott egy későbbi átadási időpontban, illetőleg *kárpótlásban*, aminek minden vagyoni és nem vagyoni követelés esetén a törvény helyt ad. Az „1 Trabantért 1 Audit” alapú értékkülönbözöt valótlanúság! A város a mai napig is hasznosítja pl. a Katona utcai iskolát, lakások

gyanánt. A Szalmapiac-téren, a Hajnal utcán, a Székács József utcán (volt Népfőiskola), a Bajcsy-Zsilinszky utcán szociális intézményeket, a Zombai utcán művésztelepet működtet. A Mikszáth Kálmán utcai (volt központi) iskola – mint az evangélikus egyház tulajdona – az egész országra kiterjedően szolgálja a közösséget, fogadja a sorstalan, csonka családokat. Az evangélikus gimnázium helyén épült lapos tetős, stílustalan csúfság az evangélikus egyház pénzén, valamint építő-szépítő munkája nyomán Orosháza egyik legdíszesebb épülete lett. A Hajnal utcai óvoda és a valóban lerobbant Gémespalota a lebontott vagy vissza nem adott épületek kompenzálásaként szállt az evangélikus egyház tulajdonába. Itt jegyzem meg: eleve az evangélikus egyházé volt a Győry Vilmos tér–Kossuth Lajos utcai sarokház – az emeleti lakás mindig lelkészt szolgált. Ugyanígy a Táncsics gimnáziummal és az evangélikus templommal szemben lévő, valamint a Kossuth-szoborra néző üzletsor. (Tudomásom szerint az egész épületomb ma már védettséget élvez.)

A városháza I. emeleti nagytermében került sor a nyilvános önkormányzati ülésre, ahol minden demokratikusan választott önkormányzati tag, az egyházak képviselői, a polgármesteri hivatal vezető tisztségviselői, valamint a város azon lakói voltak jelen, akiket érdekelt egyházának sorsa. (Sokan voltunk!) Az előterjesztést – javaslati formában – az igazgatási osztály vezetője tette, a fent leírtak szerint. Ezt követően egyetlen hozzászóló volt: Zatykó Mihály, a szentetornyai Petőfi Mgtsz. elnöke, aki egymaga képviselte a *munkáspártot* az önkormányzatban. Szinte vitát nem tűrő hangon jelentette ki (tartalmában) a következőt: Ami

az egyházakat megilleti, azt oda kell nekik adni! Egyenes beszéd volt: lakonikus mondat, vitára nem adott sem okot, sem alkalmat, és magyarázatot sem fűzött hozzá. (Nem jó szívvel írok le neveket, azonban Zatykó Mihályét – szülei és saját ténykedése miatt is – mindig tisztelettel említem.) Ellenszavazatot jelentő kézfelémelést is láttam. A többség nyílt voksolása meghozta az általam is várt döntést: elfogadás, végrehajtás, birtokba, tulajdonba adás. Új remények születtek: az egyházak újra végezhetik eredeti feladatukat: társadalomszervezés és nemzetfenntartás! Az egyházak ilyen irányú funkciója tartotta meg a Kárpátokon belül élő és a tengereken túli magyarokat nemzet tudatukban. Az Orosházán működő egyházi intézményekre büszkék a polgárok, mert javukat szolgálják. Az egyházi nevelés-oktatás – minőségben és mennyiségben is – többet nyújtott a közoktatásnak, mint az állami intézmények. Az egyházi intézmények működésével a szabad vallásgyakorlás feltétele – mint alkotmányos jog – reparálódott: választhat az állampolgár, hogy valláserkölcsei nevelésben akarja részesíteni gyermekét vagy sem.

A törvény végrehajtásának az Orosházán alkalmazott módja sem egyedi. Így történt pl. Szarvason: a régi polgári iskolát kapta meg az evangélikus egyház a külső városrészen lévő – már lebontott – iskolák helyett. És ez a településen mindenkinek természetes volt. Tudomásul kell vennünk, hogy a jogszabályok nem mindannyiunk igazságérzetét elégitik ki!

A múltunk teljes és helyes ismerete birtokában többet kellene foglalkoznunk jelenünkkel, illetőleg jövőnkkel.

Dr. HAJDÚ ERZSÉBET

Egy prospektus

A gyűlölet dokumentuma?

Meglepett svájci barátunk nemrég letett elénk egy színes, német nyelvű (de bizonyára magyarul is létező) prospektust a mi kis városunkról.

Értetlenül kérdezte meg, hogy nem az evangélikus templom-e a város egyetlen műemléke? Orosházi származású barátunk ugyanis „képben” volt. Mondtuk, hogy igen. Nos, ebben a határon kívülre is szánt, egyszerű németességgel írt kiad-

ványban szó sincs a város egyetlen műemlékééről! Mintha az nem is létezne!

Helyes, hogy szép felvétel látható a kiadványban a katolikus és a református templomról. Még az sem baj, hogy a katolikus épület van az első oldalon. Am hogy valaki vagy valakik odáig zuhantak kultúrtörténeti szakadékukba, hogy a város egyetlen és hivatalosan meghatározott műemléképületét kihagyassák egy nem-

zetközi porondra is szánt prospektusból, az alighanem csak gyűlöletből fakadhat, mert még iskolázatlan, írni alig tudó, s beszéd dolgában is csak dadogó képességű emberről sem feltételezhetjük Orosházán, hogy ne lenne tisztába a kultúrtörténeti ténnyel: itt egyetlen egy műemlék van. Világnézettől, politikai hovatartozástól, iskolázottságtól vagy iskolázatlanságtól függetlenül bárhol tiszteletben tartanak ezt a kultúrtörténeti tényét, dokumentumot.

SZERKESZTŐ

 equalhungary.hu

TESSEDIKKEK A XXI. SZÁZADBAN MÁSODIK ESÉLY NÉPFŐISKOLA

Mire vágyik? Mit szeretne elérni az életében?

Programunk szakmai képzéssel, alapkészségfejlesztéssel és mentális gondozással igyekszik személyre szabott segítséget nyújtani munkanélküliek és jelenlegi állásukban veszélyeztetettnek számító munkavállalók számára.

Amit kínálunk:

- álláskereső, munkaerő-piaci tréning,
- ingyenes szállás,
- napi háromszori étkezés,
- ösztöndíj.

A képzés térítésmentes.

A képzés helye: Szarvas

Időtartama: 6 hét, hétfőtől péntekig.

Következő csoport indulási időpontja:
február 13.

Jelentkezési határidő: 2006. január 10.

Bővebb információ:

Ribár Jánosné Zentai Edit · 06-20/824-3428

www.tessedik.hu

Magyarország célba ér

Az EQUAL programot az Európai Szocialista Alap és a Magyar Kormány finanszírozza.

Sék Gusztáv: A békesség

Egy festőt egyszer arra kértek, rajzolja le a békességet.
A feladat egyszerűnek látszott,
s ő nyomban neki is látott.

Rajzolt tengert, széltől mentesen,
rajta egy hajót, mely állt csöndesen
Utasa mind lusta álomba merült...
s a kép összegyűrve a számétre került.

Nem békesség volt a papíron,
hanem szélszél és unalom.

Aztán újabb rajzba kezdett,
s egy szundító öreg bácsit festett.

De békességet nem ábrázolt ez sem,
nekiállt hát, hogy tovább keressen
Rajzolt virágot, csöndes téli tájat,
békésen legelésző birkanyáját...

A papírkosár lassan tele lett,
s közben be is esteledett.

Am az este sem volt békés,
messziről hallatszott a mennydörgés

Vihar közeledett, az ég rengett,
a festő az ablaknál töprengett.
Nézte a szélben sodródó leveleket,
a villámokat, mik átjárták az eget.

A ház előtti tölgy recsege hajbngott,
kövér esőcseppek verték az ablakot.

A festő nem tudta, tovább hogyan legyen,
Istent kérte hát, hogy csodát tegyen
Tekintete ekkor ismét a fára esett,
s ott meglátta, amit egész nap keresett.

A fa egyik vastag benső ágán
úgy a fának szíve táján,

a viharról szinte mit sem sejtve
ült egy madár, fejét szárnya alá rejtve
Nyugodtan aludt, miközben zengett az ég
Ez hát az igazi békesség

„Uram, te megmutattad békességedet!”
szólt a festő, és nem tévedett.

Csodálatos isteni békesség ez,
mit a viharban alvó madár jelképez.

A világ legyen bármily nyugtalan,
ha szívünkben Isten békessége van.

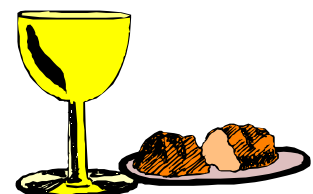
Ő minden gondot vállalra vesz,
s bennünket szabaddá, békessé tesz.

Az Ő békessége tökéletes,
minden félelemtől mentes

Nekünk szárnya ezt a békességet,
s tőlünk csak egyet kér: engedelmességet.

Eddig a vers. A „Felfedezések Hírlevelé” honlapján találtuk, és közzé tesszük, hogy minél többen megérthessék, mi is az igazi békesség! Még viharban is van hova bújunk! Elrejt minket az Isten szeretete, ha engedjük, hogy átöleljen! De az ember igazi tragédiája, ha elbújik, elmenekül a tavaszi napfény életre simogató, gyógyító valóságától!

SZERKESZTŐ

Iratterjesztés

Avasárnapi istentisztelet után a templom főbejáratán kifelé menet jobbra mindig ott van Hajdú Mária testvérünk, aki az iratterjesztés szolgálatát végzi. Képeslapok, ígés lapok, kisebb-nagyobb hitépítő könyvek, egyházi kiadványok kaphatók nála. Szeretettel felhívjuk a figyelmet erre: részben ki-ki saját magának is vásárolhat tőle, de gondolhat szeretteire is, akik esetleg már istenkereső állapotban vannak, vagy ha nem is, de egy ilyen olvasmányajándék lelki indítást jelenthet számukra. Hétköznap is lehetséges a vásárlás, 9–12 óráig a Hivatalban. Hajdú Mária testvérünk jó szolgálata, hogy mindig sokoldalú kínálat áll a testvérek elé. Fogadják szeretettel!

Útmutató és Evangélikus Naptár

Felhívjuk a figyelmet, hogy ismét kapható Útmutató a Biblia rendszeres olvasásához és Evangélikus Naptár a 2006. évre.

Az Útmutató szerkezete: van igéje az évnek, a hónapnak, a hétnek, plusz a napi igék részben szövegesen kiírva, részben ígehelyként megadva. Cél a naponkénti ígeolvasás, ami olyan, mint a táplálkozás vagy a szomjúság oltása, vagy mint a tisztálkodás. Csak ez lelki táplálkozás, lelki ital és lelki tisztálkodás.

Az Evangélikus Naptár áttekintést ad az esztendőről, s nagyon sok érdekes, tartalmas teológiai, irodalmi alkotás olvasható benne.

Missziós szórólapok

Templomunk főbejárata mellett belül látható a missziós szórólapokat tartalmazó tábla. 20 „zsebe” van, s mindegyikben tucatnyi missziós lapocska található. Az Evangélikus Missziói Központtól (vezetője Szeverényi János országos missziói lelkész) kaptuk ajándékba a táblát, s azért 20 tartója van, mert 20 lelkész 20 témát dolgozott fel röviden, tájékoztatási céllal. Ezek a következők: 1. Betegség, 2. Szekta-kérdés, 3. Tudomány és hit, 4. Ifjúság, 5. Házasság, 6. Válás, 7. Szenvedés, 8. Idősek, 9. Abortusz, 10. Korszellem, 11. Alkoholfüggőség, 12. Drog, 13. Homoszexualitás, 14. Halál és gyász, 15. Halál utáni élet, 16. Depresszió, 17. Öngyilkosság, 18. Megtérés (Hogyan találok meg Istent?), 19. Mi az élet célja?, 20. Igaz-e a Biblia?

A szórólapok bármelyike ingyen elvihető, olvasható, továbbadható. Szeverényi János lelkész levelében lelkesen számol be arról, hogy az országban mindenhol nagy örömmel fogadták ezeket a kis missziói lapokat, s nemcsak templomokban terjesztik, hanem „több településen

Jókai Anna: Ima Magyarországról

Öregisten Nagyisten
nézd, hogy élünk itt lenn katlanba zárva
csodára várva
csöbörből vödörbe magyarok.
Itt élünk se élve se halva
hurrá a vödörben hal van
süthetünk szálkás kis pecsenyét
a friss húst viszi már a fúrge menyét
körben a bozótból
ragadozók szeme villog
az elhevert csordákon
áldozati billog
(csitt, csak csendesen, ne kiálts,
mormold csak, mormold az imát)

Öregisten Nagyisten
ha Te nem, ki segítsen?
Sovány lakomára
noha bort kínáltak
s akik ezt megitták bódultakká váltak.
(... csak csendesen, ne siránkozz,
halkan szólj elkábult hazánkhoz)

Öregisten Nagyisten
érted sóvárog ma minden
akik hortyognak szanaszét
vagy éberen vigyáznak
síkos savas eső alatt
biz egyformán áznak.
(... csak csendesen, mind aki lázad,
báránnybőr jelmezben figyelik a házad)

Öregisten Nagyisten
erősíts a hitben
hogy ami késik
azért el nem múlik
él még a Te nyájad
bárha szőre hullik.
(... csak csendesen, nem használ a láрма,
mostohaszülők közt még árva)

Öregisten Nagyisten
más remény nincsen
mint igazad, kegyelmed
hogy Te szabj végül rendet
maradék országnak
adj életes kedvet
a lecsönkolt többi
gyógyítgasd, ne engedj
önnön gyilkosává válni –
haza kell találni!
(... csak csendesen, mert vád alá vesznek,
jönnek janicsárak, kerék alá tesznek)

Öregisten Nagyisten
nem hoztak, de vittek
a vak lóra azt hazudták bátor
suba alatt kupec lett a pásztor
múdalokkal altat nejlönfurulyája
dagonyáztat minket langyos pocsolójában
(... csak csendesen, ne élvezd a táncot,

csörgecsd csak, csörgecsd a vattázott láncot)
Fájdalomban boldog rég jó Patrónánk
hegyeink elcsörták, eladó a rónánk
fulladunk a füstben a folyónban cián
sorvasztja a lelkünk a ránk tukmált Isten-hiány
mértékadó értelmiség minden mérték nélkül!
hóhér a halottal cinikusan békül
dús szobákban álparasztok
a búzáat égetik ők nem harasztot
melősevezt nyúszít, uszít
munkásember helyben fut itt
a hajléktalant rendőr verte
shopping center országzerte
mocskos pénznek nincsen szaga
gaztól rabolt s gaz lett maga
és a művész? búsan kérdezt
megvették a tehetséget
sírásd őket Ősi Anya
zsoldospénznek sincsen szaga
(... csak csendesen, hagyd Krisztust ítélni,
végtelen időben mindenkit megtérni)

Öregisten Nagyisten
kit kövessünk s kit nem?
Érlelj az eszmében de a rögeszmét távoztasd
hiztériát üzz el indulatunk meghagyj
a reánk szabott leckét beteljesíthessük
gőgösek se legyünk kétségbe se essünk
náciutadat, bolsitadat
csak álarc a Szörnynek
egyképp meggyötörték
lám, egymásra törnek
gonosz század elment
nehéz évek jönnek
melegítsd eszünket, okosítsd szívünket,
biztass, hogy a testvérhaic megszűnhet
göngyöld e földgolyót fiad köntösébe
édes hazánkat annak is kellős közepébe
a lapulást-alkuvást váltsa már valódi béke.
Annyi gyalázatos koron át
őrizd meg számunkra misztikus koronád.
(... csak csendesen, akinek füle van, hallja,
a látónak látható, hasad az Ég alja)

Öregisten Nagyisten
mit akarjunk s mit nem:
törvényed vezessen
hogy e kis nép oda ne vesszen
át ne lyukadjon helyünkön a térkép
ki ne rádiózzon a világ lét végképp
serkentsd fel szolgád, a Magyarok Istenét
kendd meg könnyekből elhomálylott szemét
küldd le a magasból úja e véres-veves földre
tartsd köztünk szellemét most és mindörökké
(A Születés előtt túl hosszú volt az Ádvent
– hiszen az életünk hovatovább ráment –
mielőtt nem késő, Te mondd ki az Áment)
[2003. január]

az orvosi rendelőben, óvodában, de még hajléktalanszállón, fodrászüzletben is elérhetővé tették az érdeklődők számára”.

Szeretettel felhívjuk a figyelmet ezekre a szórólapokra: a misszióknak, gyülekezetépítésnek az is egyik eszköze lehet, ha

segítünk ilyesmi terjesztésében. Korlátlan példányszám áll a rendelkezésünkre, fénymásoló segítségével. A templomból kifelé menet bárkinek bármelyik szórólap rendelkezésére áll. Olvassuk el, adjuk tovább!
RJ

Mi lesz veled, ifjúság?

Léírtam a címet, s ülök némán, gondolataimat rendezve. Lelki szemem előtt megjelenik az elmúlt 80 esztendőm, benne ifjúságom, az akkori élet embert próbáló világa. Ám látom, ma sem leányálom az ifjúság élete. Érthetetlen, hogyan jutottunk ide, ahol most vagyunk!

A 21. század technikája nagyon nagy segítség az ember számára, már csak az is, hogy benn a víz a lakásban, vagy mosógép működik és villany világít. Ezek hiányában nagyon sokat dolgozott hajdan egy 7-8 gyermekes édesanya, s persze még más háztartási gépcsoda is van, ami könnyíti a mai munkát. Mégis tele van a világ fájdalommal, könnyel. Összetört családok, gyermekeiket egyedül nevelő anyukák, apukák. Hiányzik a gondtalan családi élet, a boldog, önfeledt gyermeki kacaj.

Ehelyett van a láthatás kéthetente, és persze a szülők közötti néma verseny: megmutatni, ki szereti jobban a gyermeket. Az egymást túllícitáló szülők persze észrevétlenül is elkényeztetik a csemetéjüket, csak éppen a legfontosabbat nem kapja meg szegény, a szeretetet.

Vannak, akik vállalják gyermekük felnevelését egyedül is, és nem lehet kizárunk, hogy sikerül nekik. De egy biztos: a gyermeknek mindkét szülője szeretetére szüksége van, mert csak akkor lesz egészséges elindulása az életbe, hogy anya és apa keze őrkdök felette. Szüksége van az édesanya óvó, féltő szeretetére, s az édesapa fegyelmező szeretetére is. Szakemberek, mint pszichológusok, orvosok, közalkalmazottak, mint rendőrök, vagy pedagógusok igazolják, hogy a legtöbb idegbeteg, illetve idegrocns gyermek a csonka családokból kerül ki, és a bűnözési statisztika is ezt látszik igazolni – tisztelet a kivételnek.

Tisztelt Olvasó! Amikor leírtam a fenti címet, más is eszembe jutott. Két dolog is. Az egyik, hogy bizonytalanság vár a felnövekedő nemzedékre. Kevés anyagilag erős szülői háttér van, és – függetlenül az

iskolai végzettségtől – nehéz az elhelyezkedés. Talán még a minimálbéres állások állnak legjobban a fiatalok rendelkezésére. Még az építőiparban is. De lehet-e erre családot alapítani? S hogyan, honnan lesz az illetőnek lakása? S az sem lényegtelen kérdés, hogy milyen lesz a nyugdíja, ha megéri, és ilyen összeggel dolgozta le élete nagyobb részét?

Megdöbentő az a liberális (= szabados) életszemlélet, amely félrevezeti ifjúságunkat. Korlátlan szabadosság: s gyökere, hogy például előbb tanulja meg a fiatal a jogait, mint a kötelességeit. Pedig joga csak annak lehet, aki a kötelességeivel is tisztában van. Szomorúan hallom, hogy milyen sok fiatal korú bűnöző van, sőt egyre többen vannak: gyilkolnak, rabolnak, mind a művelt Nyugaton, mind itthon, és mi tehetetlennek bizonyulunk velük szemben. A rendőrség keze azért van megkötve, mert az elkövetők kiskorúak. A pedagógus maximum annyit tehet, hogy pszichológushoz küldi a kiskorút. A régen bevált nevelési módszert nem alkalmazhatják, mert sérti a személyiségi jogokat.

Nem régen az egyik tévécsatorna a legújabbnak mondott nevelési technikát mutatta be. A gyermekek mindegyike egy-egy óriási labdán ülve ringatta magát. Ennyi volt az elv. Valaki bizonyára jelentős összegű újítási díjat vett fel ezért az ostobaságért. Ilyen labilis ülökén tanuljon meg bárki is szépen írni vagy rajzolni!

Vagy egy másik eset: a kislány az iskolai óra alatt rendetlenkedett, és a pedagógus kiküldte a folyosóra, hogy ne zavarja az óra menetét. A kislány „mobilozott” az anyukának, hogy milyen szegény érte, s persze a harcias anyuka teljes vehemenciával támadt neki a pedagógusnak, követelve, hogy kérjen bocsánatot a lányától. Erre mondhatja valaki: íme, amikor a nyúl viszi a puskát.

Régen voltak olyan szülői értekezletek, amikor az osztályfőnök vagy a szaktanár részletesen beszámolt a szülőnek a

tanulmányi eredményről és a magatartásról. S ha dohányzás vagy egymás tulajdonának, becsületének nem teljes tiszteletben tartása fordult elő, akkor azt a szülő megtudta. Ma ilyesmit nem tehet a pedagógus. Mert nem szégyeníthet meg senkit. Pedig egy társadalom egészségéhez a szégyenerőztet is hozzátartozik. Vagy ha nem, akkor megkezdődött a világvége. Sajnos a mai iskolák nagy részében szörnyű a fegyelmezetlenség. Még órák alatt is elképesztő dolgok fordulnak elő, és a pedagógus tehetetlen. Esetleg beír az ellenőrzőbe. Aminek persze semmi haszna. S majdnem ott tartunk, hogy pedagógust megüthet egy gyermek.

Olvastam, hogy megszökött egy intézetből két 12 éves gyermek, akik valahonnan szereztek maguknak egy gyakorlati kézigránátot, segítségével üzletet raboltak ki, majd egy hajléktalant is agyonvertek. A kérdésre, hogy miért tették ezt, vállrándítás volt a válaszuk. Hát nem nagyon beteg társadalom az, amelyik az ilyesmit eltűri?

Szomorú tapasztalatom, benyomásom, mintha manapság jobban védenék a bűnöst, mint az igazat. Például valaki kizáratot foszt ki, s éppen elkapják, de a nevének titokban kell maradnia, mert a személyiségi jog így kívánja. Hát mi ez? Mire vezet ez?

Vajon hogyan lehetett olyan törvényt alkotni, hogy az ismert bűnöző megtagadhasa a társaira nézve terhelő vallomást? Akkor viszont olyan törvényt kellene hozni, hogy a meg nem nevezett tettestárs büntetését arra szabják ki, aki elhallgatja bűntársa nevét. Nem tudom megérteni, hogy miért a bűnözőt védi a törvény? Az áldozatot senki. Milyen jövő elé nézünk? Joggal teszem fel újra a címben megfogalmazott kérdést. Mi lesz veled, ifjúság? Egy 80 éves, sokat tapasztalt ember kérdezi szívbeli aggodalommal. Gondolataimat folytatni szeretném.

CSIKORA LAJOS

Ünnepi alkalmak leánygyülekezeteinkben

Kardoskúton, a gyülekezeti teremben:
– advent 4. vasárnapján, december 18-án 14.00 órakor istentisztelet;
– karácsony 1. napján, december 25-én 14.00 órakor gyermekek karácsonya, színdarab, úrvacsoraosztás;
– Újév napján, január 1-jén 14.00 órakor református istentisztelet;
– 2006 első evangélikus istentisztelete január 8-án 14.00 órakor.

Rákóczi-telepen, az ev. templomban:
– advent 4. vasárnapján, december 18-án 10.00 órakor istentisztelet;
– karácsony 1. napján, december 25-én 10.00 órakor gyermekek karácsonya, színdarab;

Szentetornyán, az evangélikus parókia nagytermében:
– karácsonyi készülődés gyermekek részére december 17-én 14.00 órakor
– advent 4. vasárnapján, december 18-án 8.30 órakor istentisztelet;
– karácsony 1. napján, december 25-én 8.30 órakor gyermekek karácsonya, színdarab.

Istennek hála és az áldozatkész testvéreknek köszönet!

Egyházközségünk egyik legfontosabb bevételi forrása az, amit a gyülekezet tagjaitól kap jó szívű adományként. Ennek háromféle lehetősége van: 1.) istentiszteleti offertórium, 2.) egyházfenntartói járulék és 3.) hálaáldozati adomány vagy 4.) céladomány.

1.) Az *offertórium* szó felajánlást jelent. Amikor a gyülekezet istentisztelet után megy kifelé a templomból, lényegében a szent alkalom általi megérintettséget is kifejezi offertóriumával, azaz felajánlásával, a perselypénzzel. Nem törvényeskedő értelemben említendő ez, de megfigyelhető: ha Isten igéje igazán megérintett és megnyitotta szívünket, lelkünket, akkor a pénztárca is könnyebben megnyílik. Minden vasárnapi istentisztelet után kiürítik a perselyeket, és három szolgálatteltevő megszámolja a tartalmát, hivatalosan bevételezi az offertóriumos füzetbe, majd a pénztáros bevezeti a pénztárkönyvbe.

2.) *Egyházfenntartói járulék*: valamikor igen régen egyházi adónak nevezték, de a szó túlságosan világi értelme miatt ezt a fogalmat már évtizedek óta töröltük. Már csak azért is, mert az egyházellenes időben sokféle ostoba és kitalált rémtörténettel riogatták az egyháztól és Istentől elri-

asztandó embereket, például hogy az egyházi adó fejében még a dunnát is elvittek a konyhaszékekkel együtt. Egészen ifjúkoromban – még gyermekként – én is elhittem ezeket a rémmeséket, amelyeket általános iskolai tanítóink adtak elő gyermeki hitünk szétzúzása céljából, és gyermeki ésszel-lélekkel hüledeztünk „a papok gonoszúsága miatt”. Évekkel később döböntem rá, hogy kik a hazugok, akik soványka fizetésükért nemcsak eladták a lelküket, hanem lealjasodtak ilyen rémmesék kitalálására.

Az egyházfenntartói járulék Magyarországon önkéntes, csak egyházi jogi következménye van. Ennek évenkénti rendezése biztosítja az ún. gyülekezeti tagságot, amely alapján valaki belekerül a gyülekezet „választói névjegyzékébe”. Minden befizető nyugtát kap a befizetéséről, és egy nyilvántartási kartonról bárkinek felvilágosítást tudunk adni a saját befizetése helyzetéről.

Csak azok választók és választhatók, akik éveken keresztül rendszeresen hozzájárulnak a gyülekezeti élet fenntartásához. Tehát az egyházfenntartói járulék évente rendszeresen ismétlődő, önként meghatározott összeg. Általában a havi fizetés vagy bevétel 1%-át szoktuk java-

solni vagy kérni, de természetesen ez is önkéntes, és vannak olyanok, akik ennél jóval nagyobb összeggel támogatják gyülekezetünket.

3.) *Adományok*: ha valaki háláját szeretné kifejezni olyasmért, ami az életében történt, vagy egyszerűen emlékdórmányt szeretne adni, akkor a pénztár azt is bevételezi, és nyugtával igazolja. Van, aki gyógyulásért ad így hálát, mászeretetei emlékére ad adományt – ezek általában rendkívüli alkalmak, és az összegük is teljesen önkéntes.

4.) *Céladomány*: már a nevében is benne van, hogy amikor a gyülekezet nagy célt tűz maga elé, akkor külön is szeretettel kéri az adakozni kész testvéreket: a felajánlásokon túl nyújtsonak segítséget a nagyobb feladat elvégzésére. Ilyen alkalom a minden második esztendőben meghirdetett áldozati vasárnap, meghatározott céllal. Például 2004-ben a toronyóra elkészítése volt a célunk. S a gyülekezet nagyon szépen mellé állt ennek az ügynek. Ugyancsak a céladományok kategóriájába tartozik Harangszó újságunk is.

Istennek adunk hálát és köszönetet mondunk minden kedves testvérünknek szeretetéért, adakozókészségéért!

RJ

Erdélyi karácsony

Gyászkeretben: 2004. december 5.

Erdélyi magyar írók karácsonyi novellái, versei alcímmel jelent meg 2004-ben Szeged városában ez a csodálatos könyv. Az első kötetben a címadó vers Mihály László erdélyi szerző költői próféciája.

Mihály László 1902-ben született Székelyudvarhelyen (elhunyt 1977-ben), és a lexikon szerint Olaszországban is jelentős irodalmi sikereket ért el. Agyászkeretes dátumot (prekognitív) már jó előre megérezte a költő lelke, mintegy próféciászerűen.

Ez volt a mi önkezdünkkel bevégzett, „saját Trianonunk”. Ennek láttán némának kell lenni, mint koporsó mellett illik. S a gyászban néma csak az marad, aki hisz a feltámadásban!

RJ

Erdélyi karácsony

Sötétén zúgnak ott nálunk a fenyvesek
S Csaba útján csillagok nem derengenek.
Ki ott maradt, ráb s ki új otthont keresett,
Megtűrt szolgája durva idegennek.

Másé mind, amennyi aranyos ág van:
Anyá, testvér, barát mind szerte-széjjel.
Egymástól messze járunk a világban
S csak könnyezünk eme szent drága éjjel

Nekünk nem hoz jó hírt a fényes angyal
Hitünk s reményünk napról-napra kisebb
S kérjük: hol vagy mondd, betehemi kisdéd?

Nekünk könnyes fekete a karácsony
Kifosztottak vagyunk, árvák, szegények,
S győtrő jajunkba hal az örömeink.

Biblióra közkívánatra

November második szerdája óta minden szerdán gyülekezeti bibliórát tartunk gyülekezeti termünkben (télen 17 órai kezdettel). A biblióra – a szóró szoros értelmében – biblióra. A Bibliával foglalkozunk úgy, hogy egy-egy szakasz felolvasása után bárki elmondhatja, hogyan hatottak rá az olvasott sorok. Nem teológiai kiselőadást kell tartani, hanem az a kérdés, hogy ki-k mondja el, „mit mond nekem ez vagy az az ige?”. A léleken történő érzelmi, értelmi, hitbeli történések megfigyeléséről szól az alkalom, és jó lenne, ha minél többen belépnének ebbe a közösségbe. Az alkalom egy közös imádsággal fejeződik be, amikor bárki szívből jövő, Lélek által indított imát mondhat. A bibliórát közkívánatra indítottuk el, s azzal a jó reménységgel, hogy maradandónak bizonyul az igény erre a fontos gyülekezeti alkalomra.

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELÉSEK (3 éven aluli gyermekek)

Nagy Zoltán Sándor és Újhelyi Györgyi Éva fia:

BENEDEK ZOLTÁN 2005. október 30.

Dobi Balázs és Szabó Krisztina fia:

NOEL 2005. november 20.

Csajka Endre és Lengyel Anna leánya:

PANNA MERCÉDESZ 2005. december 10.

Horváth Zoltán és Szanyi Rita leányai:

ORSOLYA és SZILVIA 2005. december 18.

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

Horváth Sándor és Borsos Izabella 2005. december 16.

ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!

TEMETÉSEK (2005. szeptember 14.–2005. december 10.)

Nádas Péterné Rajki Erzsébet (91) · özv. Szita Imréné Zábrák Irén (88) · özv. Hajdú Istvánné Horváth Rozália (74) · özv. Szanyi Istvánné Madarász Mária (84) · Pécsi Béla (76) · Csiszár István (93) · Fejős Mihály (78) · Sípos Andrásné Sitkei Ilona (88) · Gabnai Zoltán (37) · özv. Kabódi Józsefné Szilasi Horváth Ida (82) · Sztójka István (36) · Devosa Ilona (92) · Cszimadia Magdolna (73) · Tóth Lajosné Molnár Etelka (70) · Szokolai Kálmán (88) · Rideg Józsefné Séllei Róza (70) · Hajdú Imre Sándor (44) · özv. Héjjas Antalné Fehér Eszter (93) · Wábíts Győzőné Hantos Mária Margit (72) · Dér Mihály Bálint (83) · Ferkó Istvánné Szabó Julianna (83) · Tyepák Miklósné Krajcsovics Zsófia (83) · Varga Jánosné Balogh Erzsébet (78) · Máté Lajosné Sánta Erzsébet (95) · Boros Lászlóné Mislai Magdolna (65) · Berta Tiborné Horváth Katalin (71) · Szőke Molnár István (82) · Gulyás-Szabó György (56) · Bor István (95) · Horváth Antal (74) · Verasztó Lajosné Hamza Julianna (83) · özv. Bálint Istvánné Tarr Julianna (89) · Pusztai Lajos (66) · Nagy István (91) · Gyarmati József (78) · Molnár Lajos (76)

A VILÁG PEDIG ELMÚLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI,
MEGMARAD ÖRÖKKÉ. [1Jn 2,17]

Gyülekezeti alkalmaink

- Vasárnap 9.00 óra: gyermek-istentisztelet.
- Vasárnap 10.00 óra: istentisztelet.
- Kedd 8.00 óra: reggeli áhítat.
- Kedd 14.00–18.00 óra: nyugdíjasklub.
- Szerda 17.00 óra: biblióra.
- Csütörtök 14.00–17.00 óra: nyugdíjasklub.
- Csütörtök 17.00 óra: istentisztelet.
- Péntek 8.00 óra: reggeli áhítat.
- Szombat 9.00 óra: konfirmandusóra.
- Szombat 17.00 óra: ifjúsági biblióra és ifjúsági gyülekezet.

Mindegyik alkalom egy-egy lehetőség – az igén keresztül – Jézus Krisztussal, a mi élő Urunkkal találkozni. S ha valaki Vele találkozik, csodálatos élményben részesül. Hívogatunk szeretettel mindenkit, hogy találkozzon az Úr Jézussal, mert mennyei ajándékban részesül. [SZERKESZTŐ]

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

2005. szeptember 13.–2005. december 7.

Jankó Istvánné és családja	1000 Ft
Borcsiczky Józsefné	1000 Ft
Czikora Lajos és neje	2000 Ft
Jankó Bálint	2000 Ft
Bérczes Elemérné	2000 Ft
Kunos Lajosné	1000 Ft
Nagy Dénesné	1000 Ft
Dominkó Sándorné	2000 Ft
Németh Bálintné	1000 Ft
id. Ilovcski Béla és családja	7000 Ft
dr. Dénes Jánosné	2000 Ft
Bánkiné Révész Adrienn	1000 Ft
Varga László és neje	1000 Ft
Kovács Imréné	1000 Ft
Kunos Zoltán	2000 Ft
Dr. Kiss A. Sándor (Szeged)	2000 Ft
Tarsoly Lászlóné	2000 Ft
Benkő Istvánné (Salgótarján)	2000 Ft
Veres-Borcsa Jenőné (Veszprém)	2000 Ft
Szikora Józsefné	2000 Ft
Dr. Fehér Dezsőné Dr. Ravasz Magda (Budapest)	2000 Ft
Török Sándor (Franciaország)	10000 Ft
Czikora Emília	5000 Ft
Czeplédi-Jankó Gézáne	5000 Ft
Pleskó Pál	2000 Ft
Baki Béláné	2000 Ft
Móroc Antal (Kardoskút)	1000 Ft
Jankó Lajosné	1000 Ft
Hajdú János és neje	1000 Ft
Szita Mihály (Kiskunfélegyháza)	3000 Ft
Szemenyei Márta	2000 Ft
Szabó Gyula	2000 Ft
Csiszár Mihályné	1000 Ft
Nagy Lajos és neje	1000 Ft
Éliás Dávid és neje	4000 Ft
Pribékné Pataki Judit	5000 Ft
Szász István és neje	2000 Ft
Verasztó Józsefné	1000 Ft
Dr. Bálint Katalin	2000 Ft
Szabó Jánosné	500 Ft
Cszimadia Ferencné	2000 Ft
Horváth Kálmánné	2000 Ft
Kovács Tiborné és Tímea	2000 Ft
Györgyi Istvánné	1000 Ft
Németh Lajos és neje	2000 Ft
Kovács Pálné	500 Ft
Tarr István és neje	1000 Ft
Tóth Lenke	2000 Ft
Vargáné Cszimadia Ella	1000 Ft
Sin Ida (Győr)	5000 Ft
Adorján Lajos és neje	1000 Ft
Szalai József és neje	5000 Ft
Gombkötő Pálné	1000 Ft
Nagy Rudolfné	500 Ft
Kovács Lászlóné	1000 Ft
Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium	4000 Ft
özv. Fejes Sándorné	600 Ft
Simon Árpád	1000 Ft
Tóth Mihályné	500 Ft
Török Lajos	910 Ft
Fábián Ferencné (Budapest)	2500 Ft
Baranyai Béla (Hódmezővásárhely)	1000 Ft
Dr. Szabó Imre (Zsámbék)	3000 Ft
Sümeghy Sára (Budapest)	3000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudva lévő 7 testvértől	11200 Ft

Orosházi
HARANGSZÓ

Kiadja: az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék E. u. 2.) ·
Felelős kiadó: Ribár János lelkész, esperes és Koszorús Oszkár egyházmegyei fel-
ügyelő · **Tördelőszerkesztő:** Szatmári László · **Nyomatás:** Iniciale Bt., Orosháza